

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang”.

KANTOREN:

KOLONIAAL

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST”:
LANGE VIJVERBERG 14, DEN HAAG, TEL. 3447.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 VERHULSTSTRAAT.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

The Empire Typewriter

: A. E. LEO, :
Beeklaan 279 Den Haag.

No. I fl. 180.-

No. II fl. 225.-

INHOUD: Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau „Oost en West”. — Inlichtingendienst van de Vereeniging „Oost en West”. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Curaçao. — Het negende inlichtingsboekje. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literatuuroverzicht. — Leestafels. — Ingezonden. — Mededeelingen. — Personalía. — Off. Berichten.

Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau „Oost en West”.

Deze stichting werd bij notariële acte dd. 28 Febr. 1913 in het leven geroepen. Het reglement 1) is thans goedgekeurd en bij den secretaris van het hoofdbestuur verkrijgbaar.

De instelling heeft ten doel aan personen, die bij landbouw, nijverheid of handel, van uit Nederland in de Nederlandsche Koloniën of omgekeerd, eene betrekking of werkkring zoeken, of werkkrachten behoeven, de gevraagde bemiddeling te verlenen en de noodige inlichtingen te verschaffen.

Het kantoor van deze stichting is gevestigd: Lange Vijverberg 14, Den Haag. Directeur de heer F. C. Kist.

Inlichtingendienst van de Vereeniging „Oost en West”.

Een nieuw reglement 1) voor deze instelling — vroeger Informatiebureau genaamd — is goedgekeurd en ook bij den secretaris van het hoofdbestuur verkrijgbaar.

Deze Inlichtingendienst heeft de bedoeling raad en voorlichting te verstrekken aan personen, komende van Indië of aanraking zoekend met Indië op elk gebied.

Bij den secretaris van dezen dienst zijn verkrijgbaar duidelijke gidsen voor verschillende Gouvernements- en particuliere betrekkingen in Indië, waarin vermeld staan: eischen voor benoembaarheid, vooruitzichten, salarissen, enz. Ook geeft de secretaris informaties betrekkelijk het maatschappelijk en particulier leven in Indië.

Het kantoor van dezen dienst is gevestigd. Heulstraat 17, Den Haag. Secretaris de heer J. L. van Gennep.

1) Zie onder „Mededeelingen” blz. 8.
2) Zie onder „Mededeelingen” blz. 8.

Uit de O. I. Mail.

Gezondheidstoestand.

Uit de jongste mailberichten blijkt, dat half Dec. j.l. de regentijd op Java nog niet goed wilde doorkomen en er tengevolge van dien de gezondheidstoestand hier en daar nogal te wenschen overliet. Zoo werd van Semarang o.m. geschreven:

De cholera, waarvoor dezer dagen deze veste werd besmet verklaard, heeft reeds menig slachtoffer gemaakt. Aanvankelijk waren Europeanen de eerst aangetast, en hadden de gevallen een doodelijk verloop.

Van de inenting met choleraserum werd druk gebruik gemaakt, zoowel door Europeanen als door inlanders en vreemde oosterlingen. De kampongmenschen schijnen niet uit eigen wil naar het hulpstadsverband te gaan, doch

onder een prentak aloes te staan, wat in dit geval goed is. Ook werden vele schoolkinderen onder toezicht van hun onderwijzers en onderwijzeressen naar het hulpstadsverband gedirigeerd om te worden ingeënt.

Opstand van Dajaks.

Naar aan het „Bat. Nieuwsblad” uit Pontianak werd geseind, zijn te Smitau 300 Dajaks opgestaan. M. A. Jansen, controleur in de westerafdeelingen van Borneo, werd op een expeditie met pradjoeirts bij Nangah Pinoh vermoord. De civiel-gezaghebber Karsen sneuvelde.

De pradjoeirts zijn gevlucht. De resident en de overste zijn er met 50 man heen vertrokken.

Bovengenoemd blad merkt o.m. op: Men herinnert zich, dat tijdens den jongsten Chinezen opstand op West-Borneo eenige Dajakstammen zich voegden bij de Chinese rebellen.

Wij vermoeden, dat het Dajakkers-opstandje niet meer is, dan een laatste vleugje van de belasting-relletjes.

De Gouverneur-Generaal op Dienstreis.

Naar de Bataviasche bladen melden, zou op 17 Dec. j.l. de landvoogd op dienstreis naar de Preanger Regentschappen gaan. De duur en het doel van die reis waren nog niet bekend. Gedurende die dienstreis zou de vice-president van den Raad van Indië, de heer van Rees, als waarnemend Gouverneur-Generaal optreden.

Regents-benoemingen.

Een hoogst belangrijke regeling wordt getroffen door een circulaire — waarvan het „Soer. Hand.” inzage wist te krijgen — van de regeering aan de residenten op Java en Madoera.

Er zal gebroken worden met het systeem om regentszonen uit recht van gehoorde hun vader te doen opvolgen. Hoofdzak wordt nu geschiktheid voor het ambt.

In bedoelde circulaire wordt o.m. het volgende meege-deeld, nadat herinnerd is aan de vroegere circulaire van 1900, waarin reeds werd gewezen op de steeds stijgende eischen, welke aan de regenten als hoogste besturende inlandsche ambtenaren gesteld moeten worden en op de daarmee verband houdende noodzakelijkheid om alleen hen tot regent te benoemen, die in alle opzichten voor dat gewichtig ambt berekend zijn, zoome de op het feit, dat het in het laatste lid van art. 69 van het regeringsreglement neergelegd erfelijkheidsbeginsel naar den duidelijken zin der wet alleen dan behoort te worden toegepast, indien aan de mede in dat artikel gestelde voorwaarden van bekwaamheid, ijver, eerlijkheid en trouw wordt voldaan.

In den laatsten tijd is den G.-G. gebleken, dat in breeden kring, ook in de inlandsche ambtenaarswereld zelve, de noodzakelijkheid eener zoodanige toepassing van gemeld beginsel meer en meer wordt gevoeld, en Z. Exc. is dan ook van oordeel, dat in den tegenwoordigen tijd van ontwikkeling en daarmee gepaard gaande verzwaring van de bestuurstaak, waardoor grooter vertrouwen in de inlandsche ambtenaren en bepaaldelijk in de regenten behoort te worden gesteld, in dezen geenerlei toegevendheid mag worden betracht en dat mitsdien in het vervolg zonen en nabestaanden van een afgetreden of overleden regent, indien omtrent hun volle geschiktheid niet voldoende zekerheid bestaat voor de opengevallen betrekking gepasseerd en in hunne plaats alleszins geschikte kandidaten behooren te worden benoemd, al behooren deze

laatst en ook niet tot de nabestaanden van den vorigen titularis.

Voldoende zekerheid omtrent hun geschiktheid zal, zoo meent de Landvoogd verder, slechts dan kunnen bestaan, indien de kandidaten niet alleen in lagere rangen, maar ook minstens een tweetal jaren als districtshoofd of als patih ten volle hebben voldaan, en bovendien, wat thans mede onmisbaar is voor een regent, die voor zijn ambt ten volle bekwaam wil heeten, de Nederlandsche taal verstaan en spreken. Bepaalde exameneischen behoeven naar het oordeel van den G. G. niet te worden gesteld, nits slechts streng vastgehouden worde aan den eisch van „bekwaamheid”, een eisch, waaraan uiteraard tegenwoordig slechts bij uitzondering zal kunnen worden voldaan, indien niet minstens het volle onderwijs aan een der scholen tot opleiding van inlandsche ambtenaren is genoten.

Zal als overgangsmaatregel aan een te benoemen regent, die onvoldoende Nederlandsch verstaat of spreekt, eenigen tijd gelaten worden om zich in die taal verder te bekwaamen — de vacature kan dan zoolang onvervuld worden gelaten —, van den regel, dat minstens twee jaren als districtshoofd of als patih moet zijn gediend, zal afwijking zijn toegelaten.

Mocht intusschen enkel en alleen door het vasthouden aan dien regel eenige zoon of nabestaande van een regent moeten worden voorbijgegaan, terwijl dit vermoedelijk onmoedig zou zijn geweest, indien de vacature eenigen tijd later was ontstaan, dan zal aan een zoodanig gepasseerde de voorkeur worden gegeven bij de vervulling van een latere Regentsvacature, waarbij zich een zelfde geval voordoet.

Overigens zal van hen, van wie kan worden verwacht dat zij spoedig voor een benoeming tot regent in aanmerking komen, de promotie eenigermate bespoedigd kunnen worden, indien zij in den lageren rang ten volle voldoen.

Ten slotte verzoekt de regeering aan de Hoofden van gewestelijk bestuur om van deze inrichtingen aan de inlandsche ambtenaren mededeeling te doen, ook van den nieuw gestelden eisch van kennis der Nederlandsche taal, waarop zij, voor zoover dit bij uitzondering niet reeds geschiedt, bij de opvoeding hunner zoons zullen hebben te letten, en hen er uitdrukkelijk op te wijzen, dat de tijdsomstandigheden vorderen van elke toegevendheid, en dat derhalve de eisch van een goede vervulling gedurende minstens een tweetal jaren van het ambt van districtshoofd of patih streng zal worden gehandhaafd.

Getrouwde ambtenaren.

Onlangs is in de „Javabode” reeds melding gemaakt van het door den vorigen minister van Koloniën aan het oordeel voor de Indische regeering onderworpen denkbeeld, om ter bevordering van het in dienst treden van gehuwde ambtenaren aan dezen een hooger bedrag aan uitrustingskosten uit te keeren dan aan ongetrouwden.

Naar bovengenoemd blad vernam, heeft dit plan de instemming van den G. G. verworven, zoodat het te verwachten is, dat het spoedig tot uitvoering zal komen, daar er geen reden is om aan te nemen, dat de tegenwoordige minister in deze een ander inzicht zal zijn toegedaan.

Omtrent het denkbeeld, om alle in dienst tredende burgerlijke ambtenaren te ontheffen van de bezwarende verplichting van storting ten behoeve van het civiel weduwen- en weezenfonds, van een maand traktement door ongetrouwden en twee maanden door getrouwden, is nog geen beslissing genomen. De berekening van het geldelijk nadeel, welke bij de verwerkelijking van dit plan het fonds zal lijden en de beantwoording der vraag of het gouvernement

Holl. van H. M. de Koningin.

O. C. L. VOSVELD,
Opticiën - Instrumentmaker.
Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Holl. van H. M. de Kon.-Moeder.

alsdan die schade geheel of gedeeltelijk zal hebben te vergoeden, vorderen blijkbaar veel tijd, meent het blad.

Candidaat-ambtenaar voor Chineesche zaken.

Met het oog op de bijzondere aandacht, welke in verband met de tijdsomstandigheden het bestuur over de Chineesche bevolking vordert, wordt, zooals reeds eerder vermeld is, in het volgend jaar overgegaan tot de definitieve indienststelling van een regeeringsadviseur in Chineesche aangelegenheden.

Waar echter thans slecht één candidaat-ambtenaar voor Chineesche zaken ter voorbereiding van zijn taak zich in China bevindt onder genot van eene toelage van f 350 's maands, achten wij het niet ondienstig de aandacht te vestigen op de wenschelijkheid, de opleiding van dergelijke ambtenaren te bevorderen. Het aantal in dienst zijnde ambtenaren voor Chineesche zaken bedraagt thans 7.

Vaarwaters naar Pontianak.

In het vorig jaar werd door den commandant der zee-macht op last van de regeering de luitenant ter zee 1ste klasse J. Tissot van Patot, aangewezen voor het instellen van een grondig onderzoek naar de plaatselijke toestanden van de vaarwaters naar Pontianak en naar de wijze, waarop eene verdieping van den toegangsweg over zee naar Pontianak tot stand zou kunnen worden gebracht.

Aan dit onderzoek, dat reeds geruimen tijd in gang is, wordt mede deelgenomen door een ingenieur der B.O.W.

De heer Tissot van Patot is echter dezer dagen van zijne opdracht ontheven, om op te treden als commandant van het flottieljevaartuig „Mataram”, terwijl in diens plaats de uit Nederland teruggekeerde luitenant ter zee 1ste klasse J. C. P. Eeftinck Schattenkerk, is aangewezen voor het verder onderzoek, tot welk einde hij reeds naar Pontianak vertrokken is.

In één dag naar Semarang.

Op 1 Januari zou de één-dagverbinding Batavia—Semarang worden ingesteld.

De voorgenomen verkorting van de baan der S.C.S. zou dan gereed zijn, waardoor het mogelijk wordt nog op den avond van den vertrekdag Semarang van hieruit te bereiken. Tot nu toe kon men op den zelfden dag slechts tot Pekalongan komen. 't Is dus wel een groote verbetering.

Handelonderwijs voor Mingevoeden.

De „Mak. Crt.” schrijft:

Te Makassar werd op initiatief van het bestuur der Handelsvereniging aldaar een algemeene vergadering gehouden, welke goed bezocht was.

Besloten werd tot de oprichting van een „Vereniging van Handelonderwijs aan Mingevoeden”.

Alle ter vergadering aanwezigen traden als lid toe. Het doel der nieuwe vereniging is elementair onderwijs te geven in Nederlandsche en Engelsche correspondentie, handelsrekenen, handelsrecht, boekhouden, typewritten, stenografie, enz.

De maandelijksche onkosten zullen worden bestreden door de contributiën der handelshuizen, kasgelden en eventueelen steun van elders, b.v. van de regeering, de N. I. vereniging van Handelsgeëmployeerden enz. Ook werd het denkbeeld geopperd een loterij te houden, ten einde een stam-kapitaal te verkrijgen.

In tegenstelling met de groote steden op Java hield Makassar aan jongelui, welke de lagere school hebben doorlopen, geen verdere gelegenheid zich te bekwaamen voor den handel, zoodat dgl. cursussen ongetwijfeld met sympathie zullen worden begroet door belanghebbenden. De les gelden zullen zeer gering gesteld worden, opdat een ieder in de gelegenheid zij, van de cursussen te profiteren.

Gymnasiale Opleiding.

Door den directeur der Koning Willem III-school te Batavia is aan ouders en voogden van leerlingen dier school een rondschriven gezonden van den navolgenden inhoud:

„Bij voldoende deelname is het mogelijk dat aan een der Hoogere Burgerscholen van Nederlandsch-Indië de gelegenheid opengesteld wordt om onderricht te krijgen in Latijn en Grieksch. Over de inrichting van dien eventueel op te richten gymnasiale cursus zijn geen vaste plannen te maken, vóór men weet, of de ouders of voogden een dergelijke cursus van belang achten.

De Semarangse Tentoonstelling.

Het tentoonstellingscomité deelt mede:

Van den heer Mr. H. J. Boelen, die op zijn reis door Britsch-Indië de belangen behartigt der Koloniale Tentoonstelling, werd een telegram ontvangen uit Calcutta, met de mededeeling, dat zich aldaar een comité gevormd had en de deelname zeer belangrijk beloofde te worden. Uit Australië wordt geseind, dat de regeering van West-Australië voor een flinke inzending zal zorg dragen. Met voldoening wordt geconstateerd, dat ook de belangstelling der Nederlandsch-Indische Gewesten, in 't bijzonder die der buitenbezittingen, sterk stijgende is. Zoo werd een schrijven ontvangen van een der comité-leden, dat zich momenteel te Bandjermassin bevindt, dat aldaar f 25.000 beschikbaar gesteld werden ter verzorging van de Borneosche inzending, welke, zooals reeds gemeld, in een Bandjareesch huis zal worden ondergebracht.

Met eene bouwmaatschappij te Semarang werd een overeenkomst gesloten, waarbij ter beschikking van het comité een zestal huizen gesteld worden (thans in aanbouw) logeer-gelegenheid gevende aan 80 tot 100 personen. Dit hotel zal onder toezicht en gedeeltelijk voor re-

kening en risico van de Vereeniging „Koloniale Tentoonstelling Semarang” worden geëxploiteerd.

Suriname.

In ons nummer van 20 November 1913, het lidmaatschap der Koloniale Staten van den heer K r a a n, redacteur van „De West”, besprekend, gaven wij als onze meening te kennen, dat de heer K r a a n, ingevolge zijne verklaringen vóór de verkiezing, zou moeten aftreden als lid. „De West” van 16 December, onze beschouwingen overnemende, teekent daarbij het volgende aan:

„Ondergeteekende gelooft nog steeds, dat een behoorlijke waarneming van de beide functiën van statenlid en redacteur, hem op den duur moeilijk zal vallen. Hij zal dus wel verplicht zijn om af te treden. Daartoe zal weldra een ongezochte gelegenheid zijn, daar ondergeteekende, gekozen in de plaats van Mr. Bueno, reeds in Maart a.s. aan de beurt is om periodiek af te treden. Een „onmiddellijk” bedanken wordt daardoor overbodig, en zou zelfs onhebbelijk zijn, na de wijze waarop zijne verkiezing plaats vond.

Het kortstondig lidmaatschap is ondergeteekende bovendien niet onwelkom, omdat het hem de gelegenheid geeft zijn strijd tegen het huidige bestuursbeleid (in verband waarmede een motie is ingediend, die hopelijk nog deze maand zal worden behandeld) voort te zetten op de officieele plaats, waar het bestuur gelegenheid heeft zich te verantwoorden.

Daar in Maart aftredende leden zitting nemen tot Mei, zal ondergeteekende tevens gelegenheid hebben de behandeling eener begroting in het college mede te maken.”

* * *

Gouverneur van A s b e c k heeft een verstandige daad gedaan door Statenleden, vertegenwoordigers van de pers en balata-industrieelen in de gelegenheid te stellen de werken van het boschwezen te bezichtigen. Het bestuur was vertegenwoordigd door den houtvester, den administrateur van financiën en den directeur van openbare werken en verkeer.

„De West” van 16 December geeft een uitvoerige beschrijving van het tochtje, waaraan wij het volgende ontleenen:

„Een zeer aangenamen indruk op het gezelschap maakte verder de wandeling door de aanplantingen van het boschwezen, die thans een uitgestrektheid van ruim 150 H.A. beslaan.

Naast de meer intensieve cultuur, zooals die in onze kuststreek gedreven wordt, heeft men hier een voorbeeld van extensieve cultuur, aanpassend aan het karakter van het landschap, in zijn overgang naar het binnenland. Het groote voordeel van deze cultuur is, dat de loozing minimum eischen stelt, door de hoogere ligging van het land.

De proef van het boschwezen om voor deze cultures gebruik te maken van de cassavegronden van Paraneers, Indianen en Boschnegers, is tot dusverre een aardig succes.

Men weet, dat deze lieden telkens nieuwe terreinen openkappen om slechts een of twee jaren te dienen als kostgrond. Door het openkappen, afbranden en cultiveren, gaat de waarde dezer gronden achteruit. De opslag dien men er later krijgt, is vrijwel waardeloos.

De taak die het boschwezen zich nu stelt, is om in plaats van achteruitgang, de gronden in waarde te doen toenemen. Zoodra het terrein ontboscht en afgebrand is, plant het boschwezen tusschen de jaargewassen waardevolle boomsoorten als rubber, ceder, crapa, mahonie, locus enz. Het geeft bovendien een kleine vergoeding (tien gulden per jaar) aan de bewerkers der gronden, om het geplante te onderhouden volgens zijn aanwijzingen, waarop natuurlijk controle wordt uitgeoefend.

Als na een of twee jaar de gronden door hare bewerkers verlaten worden, neemt het boschwezen het onderhoud over. Het is nu hoofdzakelijk een strijd tegen onkruid, die met zoo weinig mogelijk kosten moet worden gevoerd.....

Die strijd zal zoolang moeten worden voortgezet, tot de aanplantingen een hoogte hebben bereikt die haar voldoende overwicht geeft op het onkruid. Dan heeft men — met een minimum van kosten — een terrein, dat anders waardeloos zou zijn, omgezet in een vrijwel aaneengesloten complex goede houtsoorten”.....

Op een ongeveer even groote oppervlakte (60 à 70 H.A.) is de boschverjonging toegepast. Door het wegkappen van waardelooze houtsoorten bevordert men in zulk bosch den groei der goede houtsoorten, terwijl op alle open plekken plantjes van de gewilde houtsoorten worden ingeboet”.....

Het blad eindigt aldus:

„Het mag zijn, dat het boschwezen nog steeds „tegenstanders” heeft, maar dat het boschwezen niets uitvoert of zonder systeem werkt, dat zal geen redelijk mensch kunnen beweren, die zich van den arbeid van dezen tak van dienst op de hoogte stelt. Wat het gezelschap zag, was een vrolijk en bedrijvig onderdeel van dien arbeid.”

Jammer dat niet alle Statenleden den tocht hebben meegemaakt. Met de houding door de Koloniale Staten tot dusver tegenover het boschwezen aangenomen kunnen wij — zooals wij meermalen hebben uiteengezet — niet instemmen.

* * *

De gouverneur heeft een ontwerp ingediend tot wijzi-

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage.

Effecten - Coupons - Beleening

Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting.

Koninklijke
Brood- en Beschuifabriek

LENSVELT NICOLA

VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.

Lunchroom.

Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.

Roggebrood in blik voor Export.

A. J. Kleermakerij voorh. C. J. THEUNISSEN

HUIS EERSTE RANG

Noordeinde 39 - Telefoon HAAG 3190. - 's-Gravenhage

PRIMA ENGELSCHES STOFFEN.

SNIT EN STOF GEGARANDEERD.

AMBTSGEWADEN, HOFKLEEDING, LIVREIËN.

ABONNEMENTEN

Beleefd aanbevelend, G. H. PEETERS, Directeur

C. L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCHES KANTOOR
ARTIKELN · VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ · BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

VOOR INDIË.

De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het **Fluweelplettjen**

en Schilderen. Onderricht bij

Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag

Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz.

RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië. - - - -

1ste Rotterdamse Maatschappij van verzekering op het leven

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Levensverzekering

in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiger voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

Firma H. VAN BESOUW - BREDA

Ondergoederen naar maat voor

: Uitzetten : Dames

: Indische Uitrustingen : en

: Heeren

DEGELIJKE goederen uitmuntende boven elke fabrieksconfectie. **Gegarandeerd!**

Vertegenwoordiger(ster) dagelijks te ontblenden.

Telegram-Adres: BESOUW, Breda. - Interc. Telef. 504.

ging van de verordening regelende het arbeidscontract, welke in Juni 1911 werd goedgekeurd door de Staten, doch waarvan de afkondiging door het opperbestuur werd aangehouden, mede op advies van de Suriname commissie.

Wij komen hierop terug wanneer het voorloopig verslag der Staten zal zijn verschenen.

* * *

Over de bacovencultuur geen nadere berichten. In verband met de moeilijkheden omtrent de verschepping, knippen wij uit de „N. R. Crt.” van 9 Januari de volgende mededeeling:

„De prijzen, welke op het oogenblik voor het bouwen van nieuwe schepen worden berekend, zijn, naar de heeren H. E. Moss en Co. in hun halfjaarlijksch overzicht opmaken, ca. 7½ à 10 pCt. lager dan een jaar geleden, als gevolg van de daling in de prijzen der grondstoffen en van de begeerte van enkele scheepswerven, om zich nieuwe bestellingen voor de naaste toekomst te verzekeren. In verband hiermede is ook de waarde van nieuwe schepen gedaald, zoodat thans schepen tegen prijzen worden verkocht, welke ca. 10 pCt. lager zijn dan die, welke een jaar geleden bedongen konden worden. Ook de prijzen van tweedehandsch schepen zijn ca. 10 pCt. lager dan verleden jaar, terwijl hier ook meer aanbod merkbaar is”.

* * *

In eenige onzer vorige nummers maakten wij melding van den dood van de groep Suriname van het Algemeen Nederlandsch Verbond, „Neerlandia” van 1 Januari, een brief van den heer Oudschans Dentz te Paramaribo plaatsende, schrijft daaronder: „De Groep Suriname is niet dood! Dat hangt maar niet zoo, zonder meer, af van eenige personen in Suriname, die buiten het bestaande reglement om, eigenmachtig en dus ook op eigen verantwoordelijkheid, de Groep dood verklaarden. Volgens art. 30 van het Surinaamsche Groepsreglement kan de Groep slechts ontbonden worden na voorafgaande goedkeuring van het Hoofdbestuur van het Verbond in Nederland. Die goedkeuring is niet gevraagd en dus ook niet verkregen; derhalve had men niet het recht de Groep dood te verklaren. Men kan alleen vaststellen, dat de leden van het Groepsbestuur het reglement niet hebben gehandhaafd en zonder daartoe bevoegd te zijn, de eigendommen van de Groep hebben doen verkoopen, zoodat zij daarvoor geldelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld. En door hun daad hebben zij op zonderlinge wijze, verklaard te willen aftreden als leden van het Groepsbestuur, zoodat de leden van de Groep thans ongeorganiseerd zijn en weldra zullen worden opgeroepen tot het vormen van een nieuw bestuur, dat beter zich zijne taak bewuist zal zijn dan het afgetreden bestuur.

Het Hoofdbestuur heeft zich daartoe reeds in betrekking gesteld met eenige personen in de kolonie Suriname en hoopt binnenkort te kunnen mededeelen, dat het inderdaad slechts een flauwte was, die de Groep was overkomen, meer niet.”

Het was voor ons een teleurstelling in dit nummer van „Neerlandia” met geen enkel woord melding gemaakt te zien van Matzeliger, den Surinamer-uitvinder in de Vereenigde Staten, over wien het feuilleton in ons nummer van 4 December handelde.

* * *

Jhr. L. C. van Panhuys, hoofdcommissie aan het departement van koloniën, is in de 6 dezer gehouden ledenvergadering van de Société des Américanistes de Paris benoemd tot corresponderend lid.

Curaçao.

De „Cur. Ct.” vermeldt:

„Volgens een telegrafisch bericht van 9 dezer, voorkomende in het Boletín Comercial, is het s.s. „Zulia” van de Red D Line in de haven van New-York gezonken, doordat bij het laden een zwaar stuk machinerie uit de kist is geraakt en door het luik viel, waardoor in den bodem van het schip een gat ontstond.

De agenten van genoemde lijn, de firma Rivas Fensohn en Co., heeft bericht ontvangen, dat er te New-York een ongeluk met de „Zulia” gebeurd is en dat de reparatie acht weken zal duren. Het s.s. „Thyra Menier” is bevracht om de „Zulia” voorloopig te vervangen en zal 13 dezer uit New-York vertrekken.

Voor onze niet Curaçaosche lezers zij hier vermeld, dat de Red D Line, de wekelijksche verbinding daarstelt met New-York en met Venezuela”.

* * *

In de „Amigoe” lezen we:

„De Engelsche Maatschappij „Venezuela Oil Concession Limited” is begonnen met de exploitatie van petroleumbronnen in het district Bolivar van de Staat Zulia. Rondom het meer van Maracaibo schijnen vele petroleumbronnen te liggen. In Venezuela ontbreekt het nu aan voldoende werkkrachten en wil men de immigratie van arbeiders uit den vreemde bevorderen.

Het Nederlandsch Gouvernement mag wel een oogje in t'zeil houden en in het contract. Van Aruba zijn er al ± 1000 man weg, dikwijls met veel te vol geladen schepjes. Onder welke condities de arbeiders worden aangeworven, weten wij niet. Ook niet, of het Gouverne-

ment hen blijft beschermen in den vreemde en officieele rapporten ontvangt over den staat van hunne gezondheid. Eenige Staatscontrole achten wij hierbij wel gewenscht”.

* * *

Welk een overlast de kleine scheepvaart van Curaçao soms, en vooral in revolutietijden, van Venezuela ondervindt, moge blijken uit het navolgende, dat wij aan een ingezonden stuk in de „Vrijmoedige” ontleenen.

„Een Hollandsche schoener, waarmede wij de reis van Rio Hacha naar Curaçao maakten, werd tusschen Aruba en Paraganá door een schoener, die de Venezuelaansche vlag voerde, dicht bij de Venezuelaansche kust gepraaid en verzocht bij te leggen. Aan dat verzoek werd voldaan. De boot van den Venezulaan, die met twee kanonnetjes bewapend was, werd te water gelaten. Acht gewapende mannen namen daarin plaats en roeiden naar den Hollandschen schoener toe. Twee der mannen kwamen aan boord, maakten zich als generaals A. en B. aan den kapitein bekend en verzochten aan dezen den zeebrief van den schoener te mogen zien. Ook aan dit verzoek werd voldaan.

Na den zeebrief te hebben ingezien, stak een der twee generaals dien in zijn zak en verzocht daarna het permit te mogen zien waarmede de schoener naar de Indiaansche kust is gegaan en daar handel heeft gedreven.

De schoener had runderen op dek en dividivi in het ruim. Het permit, dat door de Republiek Columbia afgegeven was, werd ingezien en verklaard onwettig te zijn. Columbia, beweerde de twee generaals, heeft geen recht permitten af te geven aan schepen om aan de Indiaansche kust handel met de Indianen te drijven.

Kapitein, zeide een der generaals, gij zult mij met uwen schoener moeten volgen. Ik ben verplicht dien aan te houden en op te brengen. Wil mij dan volgen en wel naar Coro. Ook aan dit verzoek werd gevolg gegeven. Na een halven dag den Venezuelaanschen schoener te hebben gevolgd, die, zooals bleek, door opstandelingen was genomen en bewapend, werd eensklaps zijne boot te water gelaten en naar onzen schoener toegezonden. De zeebrief en het permit, door de generaals medegenomen, werden aan den kapitein van den Hollandschen schoener teruggestuurd en hem werd toegeroepen: „Bien pueude Ud. seguir su viaje”! (Ge kunt uwe reis voortzetten!) De opstandelingen, vernamen wij bij onze komst op Curaçao, waren zelfs niet in het bezit van één zeehaven.

Curaçao is, zonder een hier gestationneerd Hollandsch oorlogsschip, blootgesteld aan allerhande willekeurige daden van onzen buurman. Wij hopen, dat Z. E. de Minister van Marine zich daarvan overtuigen zal en de Hollandsche vlag, waaraan de Curaçaosche bevolking bijzonder gehecht is, zal doen eerbiedigen door alhier een Hollandsch oorlogsschip in station te doen liggen, dat zich vaak in deze wateren laat zien.”

* * *

Volgens de „Amigoe” zal de oogst, niettegenstaande den regen, niet medevallen, daar zich aan den Noordkant van het eiland veel rupsen vertoonden. De Zuidkant bleef tot nu toe grootendeels gespaard.

* * *

De „Cur. Ct.” bevat het verslag van den landbouwkundige van Dussel, die, zooals men zich herinneren zal, naar Amerika vertrok tot bestudeering van de „dry-farming”-methode, over diens reis en opgedane ondervinding.

Er staat niet veel in, wat niet reeds bekend was op het Eiland en het zal nog de vraag zijn, of al wat toegepast wordt in regenarme streken als Utah, ook op Curaçao toepassing vinden kan. Al is Utah regenarm, er is toch een winter-seizoen en het regent er waarschijnlijk meer dan op Curaçao.

Volgens het rapport wordt het dry-farming-systeem beheerscht door waterverzameling en daarvoor is het noodig den grond telkens braak te laten liggen na iederen oogst en hem goed om te ploegen en gedurende den braaktijd dikwijls te eggen, dit laatste steeds na elken regen, waarbij de grond dichtgeslagen is.

Aan de oppervlakte wordt dan eene stoffijne laag verkregen, die de verdamping tegengaat en het water opspaat voor het volgende gewas. De rapporteur zegt hierover:

„Hoogstwaarschijnlijk zou dit systeem voor Curaçao niet dengen. Aangenomen mag worden, dat de hooge temperatuur, die hier heerscht van Mei tot October de door juiste bewerking verkregen fijne bovenlaag van den grond, welke laag de verdamping moet tegenhouden, zóo sterk verwarmt, dat zij het vocht drijft uit den grond daarbeneden en dus haar waterbehoudende kracht verliest.

Ook zou het kunnen gebeuren, dat de gevormde „mulch” door de dan waiende sterke winden van den grond wordt afgeblazen.

Dan kan men op Curaçao niet rekenen op elk jaar op elkaar volgende goede regenseizoenen en mag men geen seizoen laten voorbijgaan zonder te planten. Voor een richtige beoordeeling dezer zaak is het evenwel noodig, ook volgens dit systeem, goede en goed doorgevoerde proeven te nemen.

Van veel meer en van zeer groot belang voor Curaçao is de dryfarming met toepassing van „interrillage”, d.w.z. voortdurende bewerking van den grond tusschen het gewas gedurende den groei met daarvoor geschikte werktuigen. Van zelf spreekt, dat steeds goed ploegen moet voorafgaan om zooveel mogelijk regenwater op te vangen.

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Tel. 1667

PIQUÉ HEMDEN

12.75, 13.50, 14.- 14.50.

Engelsche Hemden

steeds de nieuwste Dessins van af f 2.50.

Rijke keuze DASSEN.

Gemaakte en Zelfbinders.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.

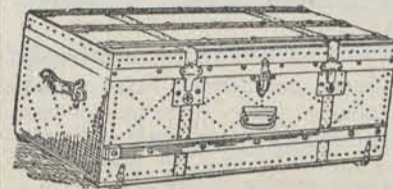
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

W. POPPINK, Telefoon No. 4485

Prins Hendrikstraat

141-143 - Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 5 c.M. hoog m. bak f 10.50. Voor de hut 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 36 c.M. hoog, met bak f 9.-. Voor de hutten der nieuwe booten 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 40 c.M. hoog met bak f 9.50.

HEINEKEN'S

Glazenwasscherij

STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde

: Gordijnen :

in meer dan 500 dessins

KLENUS Stofzuigmachine

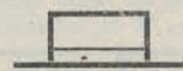
Hof- en Rijksleveranciers

'S-GRAVENHAGE

Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

MAGAZIJN VAN:

Heeren Hoeden

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35 : : 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902

Gemeubil. Apartementen of Étages te huur,

voorzien van Electrisch Licht, Telefoon en verdere Moderne Gemakken.

Hoogewal 13-14, 's-Gravenhage HOLLAND.

Als men weet hoeveel water hier soms van den harten grond wegstroomt en verloren gaat, dat niet zou gebeuren, als de grond goed was geploegd, dan behoeft men niet te vragen of die bewerking kosten en moeite loont. Veel water, dat door de dammen niet wordt tegengehouden, zou dan grootendeels door den grond worden opgenomen en regelmatig daarin verdeeld.

Het negende Inlichtingsboekje.

Onlangs verscheen No. 9 der serie boekjes, door de Vereeniging „Oost en West” uitgegeven, betreffende Staats- en Particuliere Betrekkingen in onze overzeesche Bezittingen. Ditmaal is door den heer W. C. B. Wintgens, oud-Inspecteur van Scheepvaart in N. I., op bekaopte, zeer duidelijke wijze uiteengezet:

Werkkring en Vooruitzichten van den Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in N.-I.

Schrijver heeft zijn stof in de volgende hoofdstukken verdeeld:

- Over den werkkring.
- Rangen, benoembaarheid, bevordering.
- Inrichtingen van opleiding tot stuurman en machinist.
- Bezoldigingen, pensioenen enz.
- Kostuum, uitrusting.
- Eenige belangrijke personeele bepalingen.
- Bijlage I (Bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid en uitzending.)
- Bijlage II (Bijzondere keuringseischen).

Om een denkbeeld te geven, hoe systematisch en praktisch schrijver deze taak opgevat heeft, volge hier de aanhef van het tweede hoofdstuk:

„Het Europeesch personeel der G. M. bestaat uit: gezaghebbers, eerste-, tweede- en derde stuurlieden, eerste-, tweede- en derde machinisten en leerlingen-machinist.

De sterkte van dit personeel houdt verband met het aantal in dienst zijnde schepen.

Blijkens het Koloniaal Verslag 1913 bestond de vloot der G. M. uit 25 zeestoomschepen en 1 rivierstoomschip (raderschip) en telde het personeel op 31 December 1912: 25 gezaghebbers, 60 stuurlieden, 68 machinisten en 11 leerlingen. Van de gezaghebbers is er een gedetacheerd bij het hoofdbureau van Scheepvaart, terwijl twee 1e machinisten belast zijn met het toezicht op den aanbouw en de herstelling van gewestelijke en andere landsvaartuigen. Het aantal Inlanders bedroeg toen 755.

De bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot de verschillende rangen bij de G. M. en de regelen betreffende de uitzending van het personeel uit Nederland, zijn opgenomen in de hiërarcher gevoegde Bijlage I, waarin tevens de programma's voor de examens der eerste-, tweede- en derde stuurlieden en der leerlingen-machinist zijn vermeld. De programma's voor de examens van eerste- en tweede machinist zijn gelijk aan die voor het verkrijgen van respectievelijk een N. I. diploma B en A voor machinist aan boord van koopvaardij-schepen vastgesteld. Voor den rang van derde machinist wordt geen afzonderlijk examen gevorderd, doch zijn de zelfde kundigheden als voor leerling-machinist vereischt.

Hoofdstuk IV begint met de volgende tabel der bezoldigingen en de daaraan verbonden periodieke verhoogingen voor de verschillende rangen bij de G. M., zooals die in 1910 werden vastgesteld 1).

Betrekkings.	Maande ijsche ezo dig ng.		Tweejaarlijksge verhooging.		Toelichting.
	Minimum	Maximum	Aantal	Bedrag.	
Gezaghebber.....	f 300.-	f 500.-	4	f 50.-	*De eerste machinist, di het examen ter verkrijgen van diploma C heeft afgelegd is het diploma C in Nederland verkregen, dan mag toelating tot het examen evenals in Nederl.-Indië niet meer dan twee maal hebben plaats gehad.
Eerste stuurman..	- 150.-	- 250.-	4	- 25.-	
Tweed " " " "	- 100.-	- 125.-	1	- 25.-	
Derde " " " "	- 70.-	- 70.-	-	-	
Eerste machinist..	- 250.-	- 400.-	3	- 50.-	
Eerste " " " "	- 350.-	- 500.-	3	- 50.-	
Tweede " " " "	- 150.-	- 200.-	2	- 25.-	
Derde " " " "	- 100.-	- 125.-	1	- 25.-	
Leerling " " " "	- 60.-	- 60.-	-	-	

1) Het is niet onmogelijk, dat deze bezoldigingen binnen eenige jaren verhoogd zullen worden.

Deze zeker voor velen zeer nuttige brochure is voor den zeer geringen prijs van f 0.20 te verkrijgen, behalve bij den Secretaris van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, ook bij de firma Martinus Nijhoff, Lange Voorhout 9, te 's-Gravenhage.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Moeilijk levensbestaan.

In de Bintang Soerabaia wordt uitgerekend, hoe moeilijk het voor een Inlander op een hoofdplaats is met een maandelijksch traktement van f 40 rond te komen. De Javaan, die het blad op het oog heeft, bewoont een huis, waarvoor hij maandelijks f 7.50 huur moet betalen. Hij heeft een vrouw, drie kinderen, een schoonmoeder en een vrouwelijke bediende van f 2.50 loon 's maands in huis. De verdere berekening is als volgt: Voor de dagelijkse benodigdheden f 0.70, d.i. pl.m. f 22.50 's maands. Verlichting f 2.50. Voor de drie kinderen à f 0.05 per kind en per dag, d.i. f 4.50 in de maand. Cigaren en lucifers f 1.50. Tezamen f 41. Nog niet zijn in rekening gebracht de wasch, diverse uitgaven bij sterfgevallen, huwelijken en andere plechtigheden, bekend onder den naam van „a d a k e r d j a”. Dan nog aan belastingen f 17.88 's jaars. Waar moet het naar toe, vraagt het blad. Het leven is duurder geworden, de inkomsten verminderen niet. Waarlijk, een kleinhandelaar heeft 't nog beter dan iemand met een vast traktement.

Veranderde levensopvattingen.

De evolutie brengt veranderingen mee, zegt de Pembrita Betawi, die niet tegen te houden zijn. Men gaat met den stroom mee. De tegenwoordige tijd laboreert aan de zucht naar iets buitengewoons, aan een voorliefde voor het reusachtige. De coöperatie, het associatiewezen is op weg zich zoodanig te ontwikkelen — en hier en daar zijn reeds prachtige resultaten verkregen — dat de ordinaire man niet meer tevreden is met zijn individueel, van alle kanten toch zeer beperkt bestaan. Hij wordt lid van een of meer vereenigingen of gezelschappen. Alle artikelen, die in Europa en Amerika vervaardigd en hier in Indië worden ingevoerd, worden hoe langer hoe mooier, wel is waar ook goedkoper. Wij zagen vroeger stoomschepen met radereen. Thans ziet men de vleugels niet meer; zij zijn vervangen door schroeven. Vroeger behielden we ons voor de verlichting in huis en kamers met klapperolie, katjangolie of petroleum. Nu wordt daarvoor gasoline, carbit enz. gebruikt. Men at vroeger uit grove aardn borden en schotels; nu moeten deze door porcelein, al of niet gebleemd, vervangen worden. Zoo zijn tal van voorbeelden op te noemen, waaruit blijkt kan, dat op dit gebied de produktie in genoemde werelddelen enorm is toegenomen en verbeterd. Dit is te danken aan het vernuft en de energie van de heeren fabrikanten, die dag en nacht er op uit zijn, om hunne zaken zoo winstgevend mogelijk te maken, en om niet bij anderen ten achter te blijven. Zij begrijpen 't ook heel goed, dat zij ten deze rekening moeten houden met den kooplust en den wisselenden smaak van de koopers, die op den duur beu worden van het zien van dezelfde artikelen en dezelfde vormen en den neus optrekken voor alles, wat dan ouderwetsch wordt genoemd. Zoo gaat het ook met de mode ten opzichte van de kleeding, zoowel bij mannen als vrouwen. Zij wordt beter, fijner, praktischer uitgedacht en uitgevoerd. Ook in de stoffeering van de woonhuizen, in de voeding, in de verzorging van het lichaam zijn veranderingen en verbeteringen gekomen. Waartoe al deze veranderingen?, vraagt de conservatieve Javaan. Kunnen wij ons niet blijven kleeden zooals wij 't een vijftig jaren geleden deden? Ach, waar men in andere landen niet ten achter wil blijven, gaan hier velen er nog zoo moeielijk toe over om met de adat te breken. Men moet met den nieuwen tijdgeest mee en toch zijn nog duizenden bij de oude gewoonten gebleven. Wij verkeerden in een moeilijk overgangstijdperk. De jongeren willen 't ons de veranderingen wel. Deze kosten geld. Zij moeten daarom ook meer geld trachten te verdienen. Doen zij dit niet — en het gelukt hun niet altijd — dan gaat de opgehieldde vooruitgang mank, of zij maken schulden om hunnen lusten te kunnen botvieren. Zij krijgen een slechten naam, verliezen het vertrouwen van hunne medeburgers, hun gedrag wordt slechter en slechter. Het breken met den godsdienst is ook niet goed. Velen zijn van oordeel, dat een gevolg van den vooruitgang moet zijn het niet opvolgen van de voorschriften van den Islam. Dit is verkeerd ingezien. De Islam is de laatste openbaring geweest, zooals zij door Mohamed werd geleerd: de gezuiverde godsdienst. Alles wat in andere, oudere godsdiensten als onbruikbaar werd beschouwd, is in de Islam weggelaten, en hierin is alleen opgenomen wat nog goed en voor alle tijden van toepassing kan worden verklaard. De jongeren mogen dit niet uit het oog verliezen. Anders nemen ze met vreemde gewoonten en gebruiken ook de ideeën van de godsdiensten van andere naties over. De geloovigen onder ons hebben tot nu toe den godsdienst slechts voor eigen geluk en zaligheid beoefend, ieder voor zich zelf. Er is geen werking naar buiten. In Britsch-Indië is 't anders. Wij tellen millioenen Islamieten in den Archipel. Wat hebben wij met ons geloof in het algemeen belang gedaan? Waar zijn onze weeshuizen, onze hospitalen, onze godsdienstscholen enz.? De beoefening van den godsdienst moet er toe leiden, dat wij niet alleen voor ons zelve, maar ook voor het heil van anderen werken. Onze arbeid moet de menschheid vooruit brengen. Ieder blijve zoo noodig in zijn eigen beroep, maar in dit beroep moet hij trachten het zoo ver mogelijk te brengen. Wij moeten het voorbeeld nemen aan den heer Poincaré, die president geworden is van de groote Franche Republiek, omdat hij in zijn arbeid en in zijn daden getoond heeft den vooruitgang van zijn land en volk te willen dienen.

Maar ach, de Inlanders zijn nog zoo op hormat gesteld. Dit hebben zij liever, dan het bezit van geld en goed door arbeid verkregen. Al hun denken en doen is daarop gericht. Ziedaar het verschil met de inzichten van andere volken. Ziedaar de reden, waarom wij bij hen ten achter zijn. Landgenooten, denkt er toch om, dat wij niet in net jaar 1813, maar 1913 zijn.

Indomanieren en Inlanderbeoordeling.

Naar aanleiding van de gewoonte van vele Indo-Europeanen, om hun meerderheid tegenover de Inlanders door slaan en schelden te toonen, richt zekere R. M. Ario Praboe P. A., in de Pantjaran Warta de volgende woorden tot den heer Palsmakers, Chef van de loodsen der S. S. te Buitenzorg, die een Inlander had geslagen en getrap en toch verontwaardigd was, dat deze zich over deze mishandeling had beklagd: Zeg, vriend Palsmakers, wij zijn in een anderen tijd. Houdt op met dat „hantem kron.o”. Zoudt ge niet denken, als wij ook zoo te werk gingen tegenover u en uwe landgenooten, gij u daartegen verzetten zoudt? Uw gedrag is schandelijk. Uwe landgenooten moeten er zich voor schamen. De rechte Europeanen gaat zoo niet te werk. Wel doet dit de

Sigaren Ex- en Import Maatschappij v/h L. LANGE.

Leverancier van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden. Hertog van Mecklenburg, enz. Lange Voorhout 86, 's-Gravenhage. SPECIALE VERPAKKING VOOR DE TROPEN. HOOGFIJNE LICHT BREMER SIGAREN GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN.

C. H. C. PLEMPER VAN BALEN, VALKENBOSCH APOTHEEK.

VALKENBOSCHLAAN 50. Telefoon 7384. DEN HAAG.

Urineonderzoek vanaf f 1.—. Speciaal ingericht voor het onderzoek op suiker.

LUXE BROODFABRIEK PAUL C. KAISER HOFLEVERANCIERS

ENGELSCHE CAKES. Prima en gewone, in verschillende smaken. TULBAND in verschillende grootte. Prima en gewoon KRENTENBROOD.

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT. Kronenburgersingel 2 en 4, Nijmegen (Holland)

School- en Pensioengeld internaat f 800.- Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.-

De Directrice: A. J. NELCK.

Bloemenmagazijn „Corona”

DEN HAAG - Valkenboschlaan 78. BOUQUETTEN, KRANZEN, BLOEMENMANDEN, worden in den kortst mogelijken tijd geleverd tegen billijke prijzen.

Bloembollen en zaden. TELEFOON 6478.

Aanbevelend, UED. Dn. P HONIGH Deze zaak heeft GEEN Filialen.

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag. AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

RIPPEN

Pianohandel PIET HEINSTRAT 42 ELANDSTRAAT 17. Tel. 4683. Verhuren Stemmen

Toko Betawie,

(Firma ALBRECHT & ELFFERICH.) Koningin Emmakade 55. DEN HAAG.

Vornaamste en beste adres voor alle Ingrediënten voor de Rijsttafel.

Specialiteit in Samballans en Indische Siropen.

OPGERICHT 1880. — TELEFOON 2610.

Blanda Gado Gado of roedjak oelék, alia Staatsblad-Nederlander of den met Europeanen gelijkgestelde. Het gedrag van deze soort Nederlanders is alles behalve goed te noemen. Zij ontzien zich niet een vuile en beleedigende taal tegenover Inlanders te uiten. Zijn er onder ons niet, die door onderwijs een voldoende ontwikkeling hebben gekregen? Wees voorzichtig met uwe woorden! De Gouverneur-Generaal dringt in zijn circulaire laatstelijk van 22 Augustus 1913 No. 2014 er op aan, dat de Inlanders fatsoenlijk behandeld moeten worden en dat de Europeanen het toonbeeld van beschaving en ontwikkeling moeten zijn. Als gij nog niet weet wat een behoorlijk gedrag is, neem dan een voorbeeld aan den volbloed European. Gij noemt u een Hollander, maar er zijn soorten van Hollanders. Bij ons hebben we ook soorten en klassen van Inlanders. Ga nu maar zelfs eens na, tot welke klasse gij gerangschikt moet worden. Foei! Verschuil u maar niet. Iedereen kent u. Gij zijt vol, gek van hormaat. Maar „lain doeloé lain sekarang". Vooruit Palmakers! Kom er onder uit, als gij durft.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Gelijkstelling.

Wij willen voor alle Chineezers gelijkstelling, zegt de Hindia, maar nu reeds zijn er onder ons, die met Europeanen gelijkgesteld zijn. En nu wordt op deze gelijkgestelden door de anderen afgegeven. Zij zeggen dat het niet te pas komt, dat zij zich boven hunne rasgenooten uitsteken. Zij moeten die gelijkstelling niet aanvragen en niet aannemen. Zij moeten wachten tot de wet alle verschil en ongelijkheid wegneemt. Is deze beoordeeling wel billijk?, vraagt 't blad. Vergelijk de zaak eens bij een troep soldaten, die onder aanvoering van hunne officieren een bënteng bestormen. Niet aan allen gelukt het gelijkelijk boven te komen. Enkele weinigen komen er met moeite en levensgevaar in, helpen de volgenden, maken voor hen den weg vrij. Moeten wij dan op die eersten schieten, omdat zij ons voorgegaan zijn. Laat af van alle kleinzieligheid (sic). Er zijn er wel is waar ook enkelen onder de gelijkgestelden, die zoo kleinzielig zijn, dat zij hun minder bedeelde landgenooten niet meer willen kennen, uit de hoogte op hen neerzien en de meeste onderdanigheid van hen eischen. Maar laten wij die dan dood verklaren. Maar verkeerd is het naar de houding van die enkelen den maatregel af te keuren en de gelijkgestelden te veroordeelen. Van de tien gelijkgestelden zullen er wel zeven zijn, die dezelfde genegenheid voor hun land en volk gevoelen. En stel eens, dat alle Chineezers gelijkgesteld werden, zouden dan honderd daar onder wezen, die daarvan opgeblazen en hoogmoedig werden? Wij denken van niet. En als het waar is, dat de meesten van de gelijkgestelden nog hetzelfde gevoel voor hunne rasgenooten behouden hebben, alles voor hen over hebben en in hun belang willen werkzaam zijn, wat kwaad steekt dan in die gelijkstelling? Integendeel, dezen maatregel achten wij van groote waarde voor de Chineezers in 't algemeen. Het zal een prikkel voor de anderen zijn om ook tot die gelijkstelling te komen, en voor de regeering ook om des te eerder het verschil voor de wet weg te nemen en alle Chineezers met Europeanen gelijk te stellen. Nemen we nog een andere vergelijking, zoo vervolgt het blad. Een honderdtal menschen zijn in 'n grot opgesloten. Aan vijf hunner gelukt het den uitgang te vinden. Eén is er zoo verheugd over, dat hij om de anderen, die nog in de grot rondlopen, niet meer denkt en hard wegloupt. De vier anderen daarentegen, edel van hart en schrandere van hoofd, doen hun best om ook hun lotgenooten uit de grot te krijgen. Of hun dit gelukken zal, is een andere vraag. Hunne pogingen moeten toch geapprecieerd worden. Verdienen zij nu uitgescholden te worden door degenen, die nog in de grot vertoeven? Had men dan liever gewild, dat deze vier dan ook maar in de grot hadden moeten zitten wachten en afwachten? De nauwe opening in de grot laat nu eenmaal niet toe, dat allen gelijktijdig daaruit te voorschijn komen. 't Kan ook niet de bedoeling zijn, dat allen in de grot hun dood moeten afwachten. Nog eens, de bepaling, dat Chineezers wat rechten en verplichtingen aangaat met Europeanen gelijkgesteld kunnen worden, is van groote waarde voor de Chineezers. Wij twijfelen er niet aan, of het zal er toe komen, dat de gelijkstelling van alle Chineezers zal worden uitgeroepen en dat alle verschil zal worden weggenomen.

Wij kunnen dan ook geen geloof slaan aan de berichten als zoude het Bestuur, zoowel in Nederland als in Indië, niet genegen zijn die gelijkstelling in 't leven te roepen. Laten we geduldig wachten en er verder niet over redeneeren. In 1870 dacht nog niemand er aan, de Japanners met Europeanen gelijk te stellen, maar toen dit Rijk tot volle kracht en ontwikkeling was gekomen, werd die gelijkstelling bij Stbd 1899 No. 202 gedeclareerd. Laten we daarom de hoop niet opgeven. Met geduld en de werking der evolutie zullen wij 't gedaan krijgen: Sabar, aloes dantiada kasar" (met geduld en op vreedzame niet ruwe wijze).

Geheel anders gaan de Inlanders thans te werk. Wij behoeven niet in herinnering te brengen, wat de S. I. in den korten tijd van haar bestaan heeft uitgehaald. Zij gaat op duivelsche wijze te werk. Lees maar wat Dr. Tjipto in de Expres over den geest in de Inlandsche wereld geschreven heeft. De Inlanders zijn niet tevreden, wanneer de Chineezers gelijk gesteld worden en zij niet tevens in die gelijkstelling kunnen deelen. Ach, zij vergeten dat wij reeds tal van jaren eerder met opoffering van geld

en krachten bezig geweest zijn, ons op te werken. En nu wij van dezen arbeid de vruchten zullen gaan plukken, willen de Inlanders daarvan ook profiteren, zonder dat zij daarvoor een vin verroerd hebben. De S. I. heeft zich van den groven en jaloerschen kant doen kennen. Zij durfde zelfs met dreigementen bij het Bestuur aan te komen. Wij kunnen de houding en het gedrag van de S. I. en hare leden niet anders dan met den naam van „Bopan" bestempelen. (Bopan is wellicht een nieuw gemaakt Chineesch woord, in tegenstelling met het Maleische woord sapan, dat fatsoenlijk beteekent. Bo heeft in 't Chineesch een negatieve beteekenis = niet. Bopan zou dus moeten beteekenen niet fatsoenlijk, ongepast). De S. I., die maar alle Tjepot en Petro, toekang tjokoer, toekang aer en d.g. als leden aanneemt, heeft tot nu toe niet veel goeds uitgewerkt. De bedoeling, waarmede zij is opgericht, mag wel goed geweest zijn, maar goede bedoelingen alleen zijn nog geen waarborg voor een goed gedrag der leden.

Van Vreemde Koloniën.

Oproer in Zuid-Afrika.

Op advies van den Uitvoerenden raad van den Spoorwegbond in Z.-A. had de groote meeting van spoorwegmannen te Pretoria zich uitgesproken voor een algemeene spoorwegstaking door geheel Z.-A.

Voor de eigenlijke oorzaak moet men teruggaan tot een in den zomer van 1912 opgesteld rapport van 't comité voor de werkplaatsen aan het hoofdbestuur der spoorwegen, waarin werd aangegeven dat de uitbreiding van 't personeel in die werkplaatsen tot 1750 man overbodig was geworden. Toen de inkomsten der spoorwegen beneden de raming bleven, kregen in October 1913 een aantal werklieden ontslag. De leiders der arbeidersbeweging, aan wier hoofd onze voormalige landgenoot Poutsma staat, opperden toen het denkbeeld tot een staking te komen zoodra 25 menschen zouden zijn ontslagen. De regeering wilde haar goeden wil toonen door de benoeming van een speciale commissie om de grieven der spoorwegwerklieden te onderzoeken, die hierin zelf een tegenwoordiger zouden kiezen, waarvoor zij Poutsma aanwelen. Het spoorwegbestuur ging voort met werklieden te ontslaan voor zoover 't dit om financieele overwegingen wenschelijk oordeelde. Dit heeft de spoorwegwerkers er nu toe gebracht de staking voor Transvaal uit te schrijven.

Het was de vraag of de spoorwegorganisaties van de Kaap en Natal ook zouden meedoen, dan wel haar invloed zouden aanwenden om de Transvaalsche kameraden tot inkeer te brengen.

Volgens de eerste berichten bleven de arbeiders in Kaap, Natal en Oranje Vrijstaat aan den arbeid, in Transvaal bleven de ambtenaren en de spoorwegbeambten op hun post, alleen het personeel in werkplaatsen kwam niet op. De politie was overal aanwezig om verstoring van de orde te voorkomen.

Den 8en Januari had de beweging in omvang toegenomen. In Pretoria lagen de werkplaatsen stil, maar de treinen liepen toch. De stakers schoolden bij de stations samen, er werden toespraken gehouden, doch de orde bleef bewaard. In Johannesburg was de toestand, wat werk en treinloop betreft, dezelfde, maar er waren meer uitgebreide veiligheidsmaatregelen genomen. Er is daar een soort van reserve, bestaande uit gewezen strijders in den oorlog, zij telde toen ongeveer 1000 man, maar kon gemakkelijk worden uitgebreid als vrijwilligers werden opgeroepen, tot bescherming van de eigendommen en van de werklieven.

Alvorens het verloop der spoorwegstaking verder te volgen, hebben wij melding te maken van de te gelijker tijd onstane staking in de koloniën. De aanvang gelijkt op den zoeven vermelden. Het Reuter-telegram van 1 Januari uit Durban zeide: in het noodzakelijke ontslag van eenige blanken, door gebrek aan werk, is ongelukkiger wijze de secretaris van den Transv. mijnwerkersbond begrepen, hierdoor is dit tot aanleiding voor een staking geworden.

Maar nadere berichten gaven aan, dat er meer in zit. De Natalsche mijnneigenaars toch slaagden erin werk te vinden voor de vier ontslagenen, met toezegging van geen strafmaatregelen ten opzichte van de protesteerenden, terwijl tevens beloofd werd overwerk naar den voorgestelden maatstaf te betalen. De vertegenwoordigers der mijnwerkers aanvaardden deze voorstellen, maar er bleef nog een gestelde eisch over: Verhooging van 't loon, waarvoor de werkgevers slechts tot 17 s. per dag wilden gaan. De staking bepaalde zich eerst tot Natalsche en een paar Transvaalsche mijnen.

Nu wij de aanleiding van de twee stakingen kennen, zullen wij de nadere berichten kort weergeven.

Den 9en Januari liep van Pretoria slechts één trein, bijna alle machinisten en conducteurs bleven weg, ook elders in Transvaal nam de spoorwegstaking toe. Het „Verbond van vakvereeningen" te Johannesburg heeft de leiding genomen en wat dit beteekenen kan, is uit de geschiedenis der Julistaking in de goudmijnen bekend. Van Transvaal sloeg de spoorwegstaking nu ook op Natal over. Dynamietpatronen werden op de banen gelegd, deraillementen werden veroorzaakt. Gepoogd is een brug op te blazen.

Bij proclamatie werd de burgerij in Transvaal door de regeering opgeroepen om haar veiligheid bedacht te zijn. Voordat de op Dinsdag 13 Januari uitgeschreven groote vergadering bijeenkwam, waarin een beslissing genomen zou worden over een algemeene staking der vakvereeni-

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU ALLEN DIE NIET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN
DE GELUK ONDERWIJS IN
DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH, enz.
LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL
OVER DE WAALSCH KERK
58° NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL: 2234

LIESKER

Frederikstraat 163

Valkenboschpl. 11^d

DEN HAAG.

COMESTIBLES

KOLONIALE
WAREN

INDISCHE
INGREDIËNTEN

M. VISSER,

voorh. A. J. RODBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

Beschikbaar.

Telefoon 3364. **LOUIS RETÈL,** Telefoon 3364.

KOLONIALE WAREN EN COMESTIBLES.

Delicatessenhandel.

Oudste en meest bekende adres in Duin Noord en Zorgvliet.
Prima kwaliteit, concurrerende prijzen.

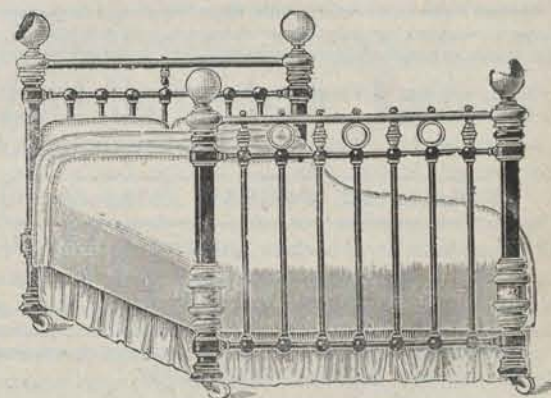
Beschikbaar.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

gingen, waren de leiders Poutsma, Glenden, Field, e.a., gevangen genomen.

Den 10en dreigde het gevaar Johannesburg van de buitenwereld afgesneden te zien, waardoor de levensmiddelen er reeds sterk in prijs stegen.

De geregelde korpsen werden in verschillende districten gemobiliseerd, zowel in Transvaal als in Natal.

Of dit alles nog niet genoeg ware, brak een oproer van Kaffers in de goudmijnen bij Jagersfontein uit. Een Basoeto zou zijn overleden tengevolge van een schop, hem door een blanke toegediend. De Basoeto's eischten de vangenneming van den schuldige. Pogingen om hen te kalmeeren mislukten. Eerst een munitiej bij de mijn, daarna trok de bende naar het dorp der blanken, waar alarm geslagen was en allen zich gewapend tot verweer gereed gemaakt hadden. Dit bleek niet overbodig, alleen door flink gebruik te maken van hun vuurwapen, kon het 150-tal blanken, de aanvallen der woeste menigte keeren. Deze zou, volgens opgaven wel 9000 Kaffers geteld hebben, die echter niet over vuurwapenen beschikte.

Het gelukte den blanken zich staande te houden en hunne vrouwen en kinderen te beschermen. De overheid van Fauresmith en Jagersfontein wist de rust te doen terug keeren. De beschuldigde blanke is gearresteerd. Maar daar geheel Transvaal op 't oogenblik in gisting is, kan de vlam bij de goudmijnen ook allicht weer opnieuw uit slaan.

Intusschen hadden de Boeren in Transvaal getoond dezelfde mobilisatie-eigenschappen nog te bezitten, waardoor zij zich vroeger bekend hebben gemaakt. De burgerwacht trok uit verschillende gedeelten verrassend snel samen. Afdelingen bezetten de voornaamste punten van den spoorweg. De mobilisatie in Natal en Oranje Vrijstaat medegerekend, beschikt de regering reeds over een gewapende macht van 10.000 man.

De staat van beleg met toepassing der krijgswet werd den 11en afgekondigd.

De Eng. pers roemt de Z.-Afr. regering, vooral generaal Smuts, Min. v. verdediging, voor de flinke maatregelen.

Zondag had een vergad. van spoorwegarb. te Johannesburg plaats, er was geen gewapende macht aanwezig, maar alleen de wetenschap, dat zoo noodig 10.000 man gereed waren, was voldoende om alles rustig te doen verlopen.

Ook in de Kaap, en buiten 't Spoor- en Mijnwezen is de staking uitgeschreven.

Tot nu toe is de houding der stakers vrij kalm, maar een enkel incident kan een botsing of uitgestrekte burgeroorlog voeren.

Als de lezer dit No. in handen krijgt, kent hij den uitslag en 't eerste gevolg reeds van de groote vergadering van Dinsdag den 13en.

De Ivoorkust en de slavenhandel in Fr. W. Afrika.

In de rede, door den heer Ponty uitgesproken in den Raad van Fransch West-Afrika, wees hij op de veranderingen, die de bevrediging van de kolonie in de laatste vijf jaren mocht maken.

Wanneer wij 't eerst letten op de financiële cijfers, zien wij een sprong van 15 miljoen fr. voor het totaal der handelsbeweging en een vermeerdering der bronnen van de kolonie, die zich weerspiegelt in het budgetcijfer, dat voor 1909 was ruim 3 miljoen fr., in vergelijking met dat voor 1913, hetwelk op 7½ miljoen werd gesteld.

De bevrediging is hand aan hand gegaan met de ontwapening van de inlanders. 96.000 geweren zijn vernietigd. Uit een mededeeling van het Comité de l'Afrique française vernemen wij, welken invloed dit middel ter pacificatie op de afschaffing van de slavernij heeft gehad, die op haar beurt weer een der redenen tot onderlingen strijd der stammen doet verdwijnen. De slaven werden veelal verkocht of geruimd tegen geweren en kruut. Het verbod om vuurwapenen en munitie te verkoopen gaf een doodsteek aan den slavenhandel in de boschstreken. De slavenhandel zocht toen een uitweg naar de kust, maar daar kwamen de slaven rechtstreeks onder het bereik van het Fransche bestuur, dat hun de vrijheid gaf. Zij vestigden zich veelal als rustige blijvers. Dit lot was echter niet allen gegund. Samory, wiens naam als groothandelaar in slaven berucht is gebleven, had vele bewoners van de Ivoorkust geroofd en als slaven verkocht in de hoogere boschstreken. De bevrijding van deze eigenlijk ingevoerde slaven is in twee tijdperken te verdeelen. Het eerste bepaalde zich tot die streek, welke onder rechtstreeksch bestuur stond, Assinie, Indénie en Bondonkou, in het tweede werden de moeilijker te bereiken landschappen stelselmatig onderhanden genomen, hiermede is in 1908 begonnen. De gouverneur-generaal Roume besloot tot de geheele afschaffing der slavernij. In de gemakkelijk te bereiken landen werden, ook door de bezetting van het oostelijk deel van de Ivoorkust, 10.000 personen in vrijheid gesteld. In de boschstreken was 't gewenschte resultaat niet zonder wapengeweld te bereiken. Het aantal der vrij gemaakte slaven wordt er op 26.500 geschat, waarvan velen naar hun geboorteland zijn teruggekeerd.

Volgens dezelfde gegevens, zijn de gevolgen zegenrijk geworden voor het land. In de streek waar Samory ellende en verderf bracht, neemt de bloei der bevolking toe, onder leiding van zijn zoon Saranke Mori, Bouna is uit zijn verval herbouwd, Kong wordt weer een velvarende plaats. De eenmaal als overwonnenen in slavernij weggevoerd, zijn, na hun terugkeer, in hun eigen land, of voor een deel als vrije arbeiders gebleven, in de kolonie, waar zij slaven waren, ijverige bewerkers van den grond.

Als dit beeld den toestand weergeeft, gelijk hij werkelijk is, dan is daar inderdaad een arbeid van beschaving volbracht, waarvoor Frankrijk zich verheffen mag.

Canada bouwt geen dreadnoughts.

Na veel wikken en wegen heeft de Canadeesche regering zich neergelegd met de afstemming door den Senaat van het voorstel om drie dreadnoughts voor de Britsche vloot op stapel te zetten. Men zal zich herinneren, dat de tegenwoordige regering dit voorstel in het Parlement zag aannemen, doch de Senaat heeft een meerderheid, die volstrekt niet dweept met het bouwen van een Canadeesch smaldeel ten bate van Engeland en deze verwerpt het voorstel. De regering zon toen op een weg, die toch tot haar doel zou voeren, maar zij heeft haar voornemen thans blijkbaar opgegeven.

Is dit wellicht reeds geschied onder den invloed der uitlatingen van Lt. George over het niet voltooiën van 't Britsche groote vlootplan, of omgekeerd, is de houding van Canada hem bekend geweest?

Intusschen is gebleken, dat de minister van financiën geenszins als tolk der Britsche regering gesproken heeft. De minister van marine Churchill, is 't niet met hem eens en enkele bladen schrijven zelfs de reis van Asquith naar Parijs toe aan de „eigenzinnige" verklaring van zijn ambtgenoot, waardoor hij de internationale verhoudingen verstoord acht. Zoo zou er oorlog dreigen om, en door, en over de dreadnoughts!

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

De nuttige planten van Ned.-Indië.

De chef-conservator van het Museum te Buitenzorg de heer K. Heijne, heeft zich gezet aan een werk, dat ongetwijfeld veler belangstelling zal wekken. Hij is bezig een uitgebreide wetenschappelijke verhandeling te geven van „de nuttige planten van Ned.-Indië".

Het eerste deel van deze verhandeling is reeds verscheen en omvat de een-zaadlobbige planten.

Het is werkelijk een „eisch des tijds" om een beschrijvende catalogus te bezitten van de voortbrengselen uit het plantenrijk, meer in het bijzonder van die, welke in de bestaande handboeken niet of meer terloops worden behandeld, een boek, waarin onder opgave van bronnen al het wetenswaardige omtrent het nut en de toepassingen dier voortbrengselen in een beknopt bestek is bijeengebracht.

Edoch, een werk dat voldoet aan de eischen, die gesteld moeten worden aan een „Handleiding tot de oeconomische botanie van Ned. Indië" behoort voorloopig nog tot de vrome wenschen. Hetgeen de schrijver thans vermag te geven, is slechts een voorlooper.

Wat de bewerking aangaat: de schrijver heeft veel plaats ingeruimd aan den onvolprezen Rumphius, niet alleen omdat diens berichten, voorzover controleerbaar, als regel nog volkomen up to date blijken te zijn, zoodat bij analogie redeneerende de niet gecontroleerde berichten hoogst waarschijnlijk insgelijks juist zullen zijn, doch ook, omdat in de literatuur zooveel is over gegaan van Rumphius, waarvan men de bron elders zou zoeken, terwijl de betrouwbaarheid van het bericht toch voornamelijk afhangt van de persoon van den berichtgever.

Voor de rangschikking werd gevolgd het systeem van Engler en Prantl's Pflanzenfamilien, waardoor het voordeel is verkregen, dat de planten elkaar in haar natuurlijke verwantschap volgen en het verband tusssen hare eigenschappen en toepassingen beter in het oog valt. Voor hen, die vertrouwd zijn met de wetenschappelijke namen, is die rangschikking een voordeel; voor hen die de latijnsche namen niet kennen is de volgorde volmaakt onverschillig, indien zij slechts in de registers kunnen vinden, wat zij zoeken. Botanische synoniemen zijn als regel alleen opgenomen, voorzover mededeelingen onder die namen werden aangetroffen.

Wat de Zending aan geldelijke offers vraagt.

In No. 11 van het Zendingsblad gaf de redactie een statistiek over de missiën die uitgaan van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Er blijkt uit dat die Kerken zeven missiën uitzonden, die de beide laatste jaren werkten te Batavia, Jogjakarta met Solo, Keboemen, Poerworedjo, Wonosobo, Poerbohnggo en op Soemba.

Als uitgave van deze zeven missiën wordt opgegeven een totaal bedrag van f190.075.19½, waaronder begrepen is een som van f43.409.96½ voor de generale kas. Uitgaven, waartegenover aan inkomsten stond f173.762.88, al. f110.270.76½ uit Nederland en f63.492.11½ uit Indië.

Welke kerkelijke statistiek in Indië staat hier nu tegenover?

Het aantal gemeenteleden bedroeg op 1 Januari 1913 in alle missie-kerken samen 552 mannen en 625 vrouwen, die wel aangenomen waren en voorts 116 mannen en 193 vrouwen die nog catechiseerden, plus 1101 kinderen. Alles te zamen over de zeven kerken of missiën 2587 personen, waarvan 708 op het eiland Soemba en alzoo op Java in alle missiën samen slechts 1880 personen.

De dienst over zeven missiën, met inbegrip van prediking, onderwijs en ziekenverzorging, loopende over 2587 personen, kwam alzoo te staan op bijna twee ton gouds.

Het Indologenblad in feestgewaad.

De Redactie van het orgaan der Indologen Vereeniging te Leiden heeft „1813—1913" in haar periodiek willen

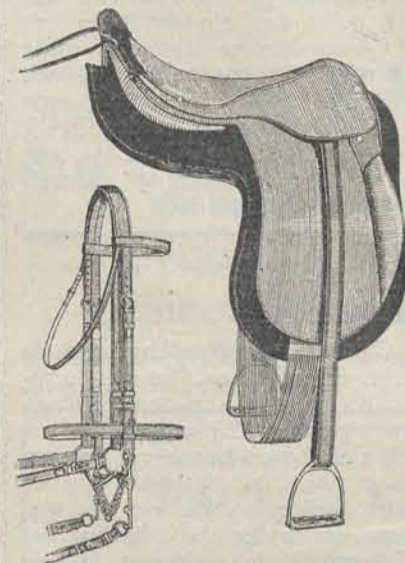
Teleph. Intercomm. 5492. **Vleeschhouwerij** Teleph. Intercomm. 5492.

Valkenboschplein 3. GERARD BLONK.

Moderne Exploitatie.

Levering uitsluitend prima kwaliteit.

VERWEEGEN & KOK

Hoogstraat 23 DEN HAAG. AMSTERDAM. Kalverstraat 88-90

Complete HARNACHEMENTEN voor Ned.-Indië.

Geïllustreerde Prijs-courant wordt op n.vraag gaarne toegezonden. ::

Beschikbaar.

TOKO ROKO

Edisonstraat 83. DEN HAAG.

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË
VAN PRIMA HANDWERK-SIGAREN IN ALLE
PRIJZEN.

Beschikbaar.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM
Nieuwendijk 184.

DEN HAAG
Veenstraat 15.

HOORN
Grootte Noord 9.

LEEUWARDEN
Nieuwe Stad 94.

ONZE GEMAAKTE

HEEREN-, JONGEHEEREN- en KINDERKLEEDING

is BEKEND SOLIDE en munt
uit door Eleganten Pasvorm
en KEURIGE AFWERKING

Kleedermakerij van den eersten rang

TOKO BOGOR,

Suezkade 122b. Telefoon 3472

UITSLUITEND PRIMA KWALITEITEN.
INDISCHE INGREDIËNTEN.

Gearriveerd nieuwe oogst „Gandaria"

vastleggen met een „Onafhankelijkheidsnummer“, waarvan het titelblad zegt:

„Een bijdrage ter verspreiding van meer en grondiger kennis omtrent de Oost-Indische koloniën“.

„Het vaderland wederom geplaatst in de rij der Staten van Europa; dit geestdriftig woord, hoe ook op zijn plaats in December 1813, kon eerst ten volle vervuld geacht worden, toen Nederland zijn Aziatische koloniën herkrege had.“

„Geen Nederlander vergete dit“.

Verschillende schrijvers, waaronder Leidsche professoren, hebben voor dit nummer bijdragen geleverd. Achtereenvolgens leest men: Indische Europeanen, door Mr. J. H. Carpentier Alting. — De herdenking onzer honderdjarige onafhankelijkheid en de beoefening der Indische talen, door Mr. Dr. J. C. G. Jonker. — Koning Willem I en de protestantsche kerk in Ned. Oost-Indië, door L. Knappert. — De meeningen der Nederlanders omtrent de Inlanders in hunne Oost-Indische koloniën voor honderd jaren en thans, door Dr. A. W. Nieuwenhuis. — De bestuurswerkkring in Nederlandsch-Indië voorheen en thans, door Dr. C. Snouck Hurgronje. — Een Buddha-woord in verband met de vredesidee, door (wijlen) Dr. J. S. Speijer. — Het genootschap van Waterloo te Batavia, door v. E. — Sarekat Islam, door M. — Pak Troeno, door E. — Tja, door Soem.

Het onafhankelijkheidsnummer maakt een zeer goeden indruk, dank zij ook de vele foto's die er in zijn opgenomen, hoewel de meeste betrekking hebben op een historisch hoofdartikel dat niet is verschenen, om door de redactie verklaarde redenen.

De Indische Gids.

Het Januari-nummer van de Indische Gids, het eerste dat onder de redactie van den heer E. A. A. van Heekeren verschijnt, heeft den volgende inhoud: E. F. Jochim † (24 Februari 1864—29 December 1913), door J. E. Meyboom (met portret). — Johan Emilius de Mevier herdacht 7 November 1848—26 November 1913, door H. D. H. Bosboom. — De Indische beweging, door Tjipito Mangoekoesoemo. — Eenige mededeelingen over Bantam, door H. Th. Kal. — Opium en nog wat, door J. F. Scheltema. — Het onderwijs in Britsch-Indië, door M. A. van Heekeren. — Een radio-telegrafische gemeenschap tusschen Nederland en Nederlandsch Oost-Indië, door E. v. H. — De toestand in Atjeh, door E. v. H. — De onrust in Britsch-Indië en hoe de regering handelt, door E. v. H. — Varia. — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagbladartikelen. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud van de Januari-aflevering: In memoriam M. A. Jansen, door I. — De strafplaatsaanwijzing van veroordeelden tot dwangarbeid, afkomstig uit Sumatra's Westkust, door P. A. Hondius van Herwerden. — Eenige opmerkingen over stedenbouw, door G. Th. Stibbe. — Het „Apakado Mangirang“ bij de Makassaren in de onderafdeeling Maros, door J. H. W. van der Miesen. — Begroting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1914, door W. Ketjen. — Verscheidenheden, door L. C. Westenik. (Rezuïging op overmatige kosten van Inlandsche feesten. — De beste manier om Indische clichés goed te bewaren en nuttig te doen zijn). — Drang tot positieverbetering bij de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur, door B. — Protestbeweging van de vereniging van ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur, door B. en „Een Protest“, door W. F. L. Boissevain. — Kroniek, door Tertius. — Persoverzicht, door A. H. J. G. Walbeehm en Ch. P. J. Blok. — Vreemde koloniën, door A. M. — Aanteekeningen betreffende de begroting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1913.

Plannen voor een nieuwe Nieuw-Guinea-expeditie.

In de gedrukte notulen der jongste bestuursvergadering van de Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Ned. koloniën, is o.a. opgenomen een concept van de hand van den heer A. Franssen Herderschee, leider der derde Zuid-Nieuw-Guinea-expeditie, waarin uitvoerig uiteengezet wordt, hoe een rationele voortzetting van het onderzoek van Nieuw-Guinea zou kunnen plaats vinden.

Uit een wetenschappelijk oogpunt van belang acht de heer Fr. H.: I. Het opsporen van het brongebied der Idenburgrivier en de exploratie van het terrein, gelegen tusschen die rivier en den hoogsten kam van het Centrale gebergte. II. De beklimming van de Carstensztoppen, gepaard gaande aan eene verkenning van het gebergte, dat zich ten noorden der toppen bevindt. III. De beklimming van den Julianatop en het onderzoek van het terrein, ten noorden daarvan gelegen.

In een volgende vergadering zal nader over deze plannen worden beraadslaagd.

De Indiër.

No. 12 bevat onder meer: Sociaal-democratie of imperialisme, door F. B. — Het Chineezenvraagstuk onder nationaal Indische belichting (vervolg), door Douwes Dekker. — De Bhagavad-Gita als revolutionaire lectuur, door Tj. M. — Van den onvrijen vrijheidsstrijd, door D. D. Uit de pers („Oproermakers“ en „Ethici“). — Een verklaring van Mr. Troelstra. — Indië in de Eerste Kamer. (Enz.)

Indisch Tijdschrift voor Spoor- en Tramwegwezen.

Afl. 10 van den ten jaargang van dit degelijke jonge maandschrift, opent de heer F. B. H. Asselbergs met een artikel over den afgetreden hoofdinspecteur der Spoor- en Tramwegdiensten, den heer H. F. van Stipriaan Luis-cius.

Van de overige bijdragen worde genceemd: Spoorweg-aanleg in Zuid-Sumatra (vervolg), door A. G. — Verbruiks-coöperatie bij het personeel van spoor- en tramwegen, door A. Weeber. — De dwarsligger voor Indië, door V. Jockin (vervolg). — Locomotieven der Probolinggo Stoomtram-maatschappij.

Tropisch Nederland.

De twaalfde aflevering van „Tropisch Nederland“ houdt in: Mededeelingen van de Redactie. — De verdediging van Nederlandsch-Indië, door H. — De beoefening der Javaansche taal- en letterkunde door Europeesche geleerden, door Modin. — De eeuwfeesten op Koeta Radja. — Het nationale feest te Batavia in 1814 ter gelegenheid van het herstel van Nederlands onafhankelijkheid. — Inlandsch persoverzicht, door J. N. S.

De heer J. N. S. opent hiermede een nieuwe rubriek, in navolging van het Koloniaal Weekblad en van het Koloniaal Tijdschrift. Een eigenlijk pers-overzicht geeft hij nu nog niet, doch slechts eene opsomming van de bestaande Inlandsche couranten en periodieken en de richting welke zij voorstaan.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 1. Fabricatie van rietsuikerstroop in West-Indië, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Proefstation voor Vorstenlandsche tabak, door P. Hondius Jr. — Vereniging van rubberplanters. — Bolletrie onderzoek aan de Boven-Suriname. — Concessie der Ned.-Indische Spoorweg-Maatschappij. — In- en uitvoer van Java en Madoera. — Kultuurberichten (Wildhouthandel. — Bacoven-cultuur in Suriname. Enz.). — Kleine mededeelingen (De Semarangsche tentoonstelling. — Buitenlanders ter Sumatra's Oostkust. — De slapte in den Soerabajaschen handel. Enz.). — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 34. Britsch-Indische ervaringen, door M. van Geuns. — Het nieuwe gebouw van de „Oost-Java bioscope“ te Soerabaja (met afb.) — Een vreeselijke scheepsbrand. — Het leven van arme arbeiders in de binnenlanden van Midden-Java, door W. Roskott. — De eeuwfeesten te Magalang (met afb.)

* * *

Tenslotte nog eenige titels van recente publicaties:

Herinneringen uit mijn leven in Nederlandsch-Indië, door Dr. J. C. C. W. van Nooten (in „Orang Peladang“ No. 4).

Midden-Celebes, door Ds. Joh. Rauws (Lichtstralen op den Akker der Wereld. 1913 No. VI).

Fancyfair te Semarang (met ill.) (Eigen Haard. 1914 No. 1).

Panislamisme in Ned.-Indië, door D. Bakker. (De Macedoniër 1914, No. 1).

De opleidingscholen voor inlandsche ambtenaren en inlandsche rechtskundigen op Java, door Mr. A. Neytzell de Wilde. (Indisch Genootschap. Verslag der vergadering van 8 Dec. 1913).

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, de Surinamer Courant, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Banelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Vraagt: INDISCHE SPECULAAS. Dagelijks versch.

Telef. 7857 **J. B. HEIJDEMAN**, Telef. 7857
Valeriusstraat 3.
CONFISEUR - CUISINIER - PATISSIER.

Beschikbaar.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIJEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Beschikbaar.

D. VAN HEIJNINGEN & ZOON

Kleedermakers.

HOOGHE WAL 13-14. 'S-GRAVENHAGE.
2de huis van af de Kon. Stallen. Telefoon 590

Steeds de nieuwste Engelse en Schotsche Stoffen voor Dames en Heerenkleding naar maat.
Coupe en bewerking 1ste klasse.

KON. NEDERL. MANDENFABRIEK

FERD. VAN VLIET

NOORDEINDE 158. DEN HAAG.

Mailbanken.
Sanatorium Stoelen.

H. HESSELS & ZONEN,

Piet Heinstraat 117, Vos in Tuintje 4,
Teleph. 2658. Teleph. 2741.

CONFECTIE-SCHOEISEL SPECIAAL VOOR INDISCHE VOETENTYPEN.

Afdeling schoeisel op maat volgens wetenschappelijk systeem, Valeriusstraat 44, Teleph. 3730.

Meer dan 100 doktoren recomanderen ons schoeisel en onze voetredresmiddelen.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis

GROENMARKT 37 — DEN HAAG.

CAFÉ RESTAURANT.

DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.-, f 1.50 en hooger
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage, 12 Biljarts

HUPFELD'S FILIAAL

Directie:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

is gevestigd:

's-GRAVENHAGE AMSTERDAM
Kneuterdijk-Heulstraat, Stadhouderskade 19,
Tel. No. 27. Tel. No. 4698.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur der Vereen. „Oost en West“: Reglement van het Koloniaal Arbeids- en Informatie Bureau „Oost en West“.

Art. 1. Blijkens acte den 28 Februari 1913 voor Notaris L. A. van Dijk te 's-Gravenhage verleden, is door de Vereeniging „Oost en West“ eene stichting in het leven geroepen genaamd „Koloniaal Arbeids- en Informatie-Bureau Oost en West“, in het vervolg aan te duiden door de letters K. A. B.

Art. 2. Deze stichting stelt zich naar de bepalingen der sub 1 genoemde acte ten doel aan personen, die bij Landbouw, Nijverheid of Handel, van uit Nederland in de Nederlandsche Koloniën of overzeesche bezittingen of omgekeerd, eene betrekking of werkring zoeken, of werkrachten behoeven, de gevraagde bemiddeling te verleen en de noodige inlichtingen te verschaffen.

Art. 3. Het Beheer van de stichting is opgedragen aan den Penningmeester der Vereeniging „Oost en West“, welke dit beheer voert overeenkomstig de aan het beheer van stichtingen door de Nederlandsche Wetten voorgeschreven eischen en verplichtingen.

Art. 4. Het Dagelijksch Bestuur van het K. A. B. is opgedragen aan een Directeur, bijgestaan door een Secretaris.

Art. 5. De Directeur en de Secretaris worden benoemd en ontslagen door het Dagelijksch Bestuur van de Vereeniging Oost en West.

Den Directeur is opgedragen, het bestuur van het K. A. B. overeenkomstig het doel bij de stichting voortzette ten, te voeren.

Hij neemt de noodige maatregelen om de vraag en het aanbod naar en van arbeidskrachten naar het Bureau te leiden;

Hij stelt zich in betrekking met regeeringspersonen of lichamen in Nederland en zijne bezittingen, met de bestuurders of hoofden van daar gevestigde maatschappijen en ondernemingen van nijverheid, landbouw enz., en voorziet zich zooveel mogelijk van alle gegevens, dienstig om zijne taak naar eisch te vervullen;

voert een systematische administratie en classificeert de aanvragers in een analytisch register, mede met toepassing van het kaartstelsel;

voert de briefwisseling, daarin waar hij dit noodig acht, bijgestaan door den Secretaris;

houdt het archief en de boekerij;

houdt accuraat boek van de uitgaven en inkomsten van het Bureau;

geeft iedere drie maanden een financieel verslag aan de beheerder bedoeld in art. 3 en draagt dezen het saldo, op bewijs van décharge, af.

Art. 6. De Secretaris voert in overleg met den Directeur de in het vorig artikel bedoelde briefwisseling, in het bijzonder geeft hij zoo schriftelijk als mondeling de gevraagde informatie, voornamelijk die, welke van algemeen aard zijn, betrekkelijk het maatschappelijk en particuliere leven in Nederlandsch-Indië.

Hij stelt alle inkomende voor het K. A. B. bestemde aanvragen in handen van den Directeur en pleegt overleg met dezen in alle voorkomende zaken.

Art. 7. Het K. A. B. stelt ondernemingen met Indische belangen in de gelegenheid zich te abonneren op zijne medewerking bij het vervullen van vacatures, tegen betaling van een jaarlijksch bedrag van tien gulden.

Het K. A. B. is verplicht naar mogelijkheid den abonné's deze bemiddeling te verleen.

Art. 8. Het K. A. B. erkent als donateur(trice) diegene, welke in ééns eene som van minstens f 250— in de kas van het Bureau stort.

Art. 9. Het K. A. B. kan personen, ondernemingen of firma's in Indië als vertegenwoordigers of correspondenten erkennen. De onderlinge verhouding wordt door reglement of instructie geregeld.

Art. 10. De Vereeniging „Oost en West“ wordt, voor wat betreft het K. A. B., bijgestaan door de commissie van advies, bedoeld in het reglement voor den inlichtingendienst dier Vereeniging.

Art. 11. Eens in het jaar, zoo mogelijk in Februari, brengt de Directeur verslag uit over de verrichtingen in het afgelopen jaar, over den stand en over de werkzaamheden van het K. A. B.

Dat verslag wordt door tusschenkomst van den beheerder bedoeld in art. 3, die er een overzicht omtrent den stand der geldmiddelen aan toevoegt, en de commissie van advies zoo spoedig mogelijk aan het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West“ ingediend.

Reglement voor den Inlichtingendienst.

Art. 1. Tot de vereeniging „Oost en West“ behoort een inlichtingendienst, waarvan de bedoeling is: raad en voorlichting te verstrekken aan personen, komende van Indië of aanraking zoekend met Indië op elk gebied.

Art. 2. Het bureau van den Inlichtingendienst is gevestigd te 's-Gravenhage, en, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks geopend ter plaatse en op de uren, door het Dagelijksch Bestuur der vereeniging „Oost en West“ bepaald en bekend te maken.

Art. 3. Het beheer van het Bureau is opgedragen aan een door het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging „Oost en West“ benoemden secretaris, die zich in alle opzichten, den dienst betreffende, regelt naar de hem door dat Bestuur gegeven of te geven wenken of voorschriften.

In 't bijzonder zal de secretaris te woord staan de personen, die zich tot hem wenden om inlichtingen als bedoeld in art. 1.

Hebben die inlichtingen betrekking op hetgeen tot de taak behoort van het bij akte van 28 Februari 1913, voor den notaris L. A. van Dijk te 's-Gravenhage verleden, bedoeld „Koloniaal arbeids- en informatiebureau Oost en West“, dan verwst hij den vrager naar den Directeur van dat bureau.

Overigens beantwoordt hij de inkomende vragen, voor zooveel hem dit mogelijk is, en de gegevens daartoe te zijner beschikking zijn, of hij tracht zich die gegevens te verschaffen.

Hij houdt van de inkomende vragen, en van hetgeen ter zake verricht is, korte aantekeningen in een daarvoor bestemd register;

Hij voert de briefwisseling betreffende den Inlichtingendienst, bewaart het archief en de boekerij; zorgt voor de opstelling van het jaarverslag.

Art. 4. Aan den Inlichtingendienst is verbonden een commissie van advies, die tevens optreedt als commissie van advies voor het in art. 3 genoemde „Koloniaal arbeids- en informatiebureau Oost en West“.

De voorzitter en leden dier commissie worden benoemd door het hoofdbestuur der vereeniging Oost en West, met dien verstande, dat de penningmeester der vereeniging, aan wien het beheer is opgedragen van de stichting „Koloniaal arbeids- en informatiebureau Oost en West“ ambtshalve lid is dier commissie. Behoudens dat voorbehoud geschiedt aanvulling der commissie ingeval van vacature op voordracht der commissie.

Art. 5. De Commissie van advies vergadert te 's-Gravenhage minstens eenmaal in het kwartaal, en voorts telkens wanneer de voorzitter der commissie dit noodig acht, of het verzoek daartoe door ten minste drie der commissieleden wordt gedaan.

De secretaris van het Bureau is verplicht de vergaderingen bij te wonen en houdt de notulen.

De Directeur van het Koloniaal arbeids- en informatiebureau „Oost en West“, wordt tot het bijwonen van die vergaderingen uitgenoodigd, wanneer de commissie zulks wenschelijk acht.

In eene in de maand Februari van elk jaar te houden vergadering zal worden behandeld het door den secretaris opgestelde jaarverslag betreffende den Inlichtingendienst, hetwelk aan het Hoofdbestuur zal worden ingediend.

In de vergaderingen zullen de werkzaamheden der verschillende leden van de commissie, voor zoover door de Commissie noodig geoordeeld, verdeeld worden.

Art. 6. De commissie van advies voornoemd, dient mede van advies aan het Hoofdbestuur voor het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Oost- en West-Indische bezittingen en koloniën.

Art. 7. Aan den voorzitter der vereeniging „Oost en West“ wordt kennis gegeven van de te houden vergaderingen der commissie, opdat hij dezen, zulks wenschende, zal kunnen bijwonen.

Art. 8. Door dit reglement vervalt het reglement voor het „Informatiebureau“, dat goedgekeurd is in de vergadering van 18 October 1909.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Het Dagelijksch Bestuur heeft met de waarneming van het Secretariaat van het Hoofdbestuur belast den heer E. F. GROOS.

Van de Afdeling Apeldoorn.

VOORDRACHT op Dinsdag 20 Januari 1914, aanvangende te 8 ure in de Bovenzaal van de Openbare Leeszaal door Mevr. H. G. DE BOOY-BOISSEVAIN over: *Het Leven en Werken van wijlen Raden Adjeng Kartini*. De voordracht zal door lichtbeelden worden toegelicht.

De Secretaris,
F. GERDES OOSTERBEEK.

Van de Afd. Arnhem:

Geestige voordracht van den heer Immink.

De „N. Arnh. Courant“ van 6 Januari 1914 schrijft: In een goed bezochte vergadering van de afdeling Arnhem der Vereeniging Oost en West gisteravond in het Loge-Gebouw gehouden, heeft de heer B. Immink alhier eene causerie gehouden over „een reisje naar de kleine Soenda-eilanden“.

Bij een uitgebreide, zeer fraaie collectie lichtbeelden vertelde de heer Immink van zijn reis, die te Makassar aanving. Zijn reisverhaal was eenvoudig en boeiend en door menige geestige opmerking gekruid. Den geheelen avond wist de spreker de aandacht van zijn gehoor te vinden.

F. W. VAN WIJK,
DAMES-KLEERMAKER.
TOLLENSSTRAAT 118 - TELEFOON 3235.
Speciaal adres voor: PLUCHE MANTELS,
BONTMANTELS en TAILOR-MADE COSTUMES
naar maat.

Beschikbaar.

**Tandborstels, Badmutsen, Sponsen
Bandages en Gordels.**
WED. G. STREITWOLF,
Telefoon 2413.
105, Noordeinde 105.

DORDTSCHER BANK
'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
behandelt alle Bankzaken.

Beschikbaar.

N. LOEB, Noordeinde 109
Kleding en Meubilerie op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.	
40 " " " 4 "	
60 " " " 5 "	

Maison IHLE
40 BAZARSTRAAT hoek Anna Paulownastraat
TELEFOON 4408.
Soiree Toiletten
Elegante Modellen.

Beschikbaar.

STENDERT BRUIN
Valeriusstraat en Lubeckstraat
TEF. 6359.
MANUFACTUREN, LINGERIEËN,
MODE ARTIKELN.
CONFECTIE. CORSETTEN.

Men maakte allereerst door woord en beeld kennis met Makassar, waarna de reis ging naar Soemba of Sandel-hout-eiland, bekend om zijn paarden. Daarna werd Flores bezocht, in het bijzonder Endeh. Land en volk werd op onderhoudende wijze geschetst o. a. gewezen op de kenmerkende onreinheid van de bewoners der eilanden. Vervolgens werd Roti aangedaan en daarna Koepang op Timor bezocht. Daarbij kwam ter sprake het incident tusschen Nederland en Portugal; ook werd geschetst de hartstocht, welke de inlanders voor koppensnellen hebben, terwijl voorts werd stilgestaan bij de beteekenis van de parelvisserij, welke door de eilandbewoners wordt beoefend. Ook schetste spreker den gunstigen invloed van het zendingswerk op de eilanden. Amusant was zijn beschrijving van een hanengevecht, dat hij in een klein plaatsje bijwoonde.

De reis werd voortgezet over Bali en Lombok, waar- bij spr. gelegenheid vond, steeds aan de hand van licht-beelden op de hooger staande beschaving op die eilanden en op de prachtige tempels en paleizen, die getuigen van een groot verleden, te wijzen. Daarna volgde de terugreis naar Makassar.

Een luid applaus beloofde den spreker voor zijn zeer onderhoudende voordracht.

Vereeniging „Moederland en Koloniën”.

JAARVERGADERING op *Woensdag 21 Januari 1914*, in Café Hollandais, 's middags om 4 $\frac{1}{4}$ uur.

Agenda. Verslag van het Bestuur over het jaar 1913. — Verslag van de Commissie tot nazien van de Rekening en Verantwoording over 1913. — Verkiezing van 4 bestuursleden, wegens het overlijden van den Voorzitter, den heer J. E. de Meijer, en het periodiek aftreden van de heeren J. P. van Rossum, B. M. Goslings en J. R. Couperus, die herkiesbaar zijn. — Mededeelingen. — Rondvraag.

De leden van het bestuur worden verzocht om 3 $\frac{1}{2}$ uur ter zelfder plaatse te vergaderen.

Namens het Bestuur:
G. NYPELS, Secretaris,
Van Bleiswijkstraat 113.

P.S. Leden, wier adres veranderd is, worden uitgenoodigd spoedig hiervan den Secretaris mededeeling te doen voor de nieuw op te maken ledenlijst.

Ingezonden.

De Zendingdirector, Ds. J. W. Gunning, te Rotterdam, bericht, dat sedert de laatste mededeeling omtrent den finantieelen toestand van het Ned. Zend. Gen., de Utr. Zend. Ver., de Rheinische Missions Gesellschaft en 't Sangi- en Talaud-comité deze in menig opzicht aanzienlijk verbeterd is, zowel door ingekomen giften, als door aan de Vereenigingen besproken en zeer spoedig uitbetaalde legaten. Deze laatste beteekenen helaas ook het afsterven van getrouwe vrienden, die jarenlang met zeer ruime bijdragen de corporaties steunden.

Intusschen, het vermoedelijk tekort van het Ned. Zend. Gen. is gedekt. Dat der Utr. Zend. Ver. wordt geschat op f 9000, dat van het Sangi- en Talaud-Comité op f 6000, terwijl van de f 22.000, die Nederland voor de Rheinische Missions Gesellschaft zou opbrengen, nog maar f 2300 ontbreekt, te zamen dus f 17300. Men hoopt dat voor het sluiten der boeken op 15 Januari e.k. dit bedrag zal worden ontvangen.

Ten slotte moet nog worden vermeld, dat de f 33.000 voor de Rheinische Missions Gesellschaft van Nederland gevraagd, niet meer is den 1/10 gedeelte van hetgeen deze Zendingcorporatie voor het werk in de Nederlandsche Koloniën betaalt. Het overige gedeelte, bijna f 300.000, wordt in Duitschland opgebracht. De Rheinische Missions Gesellschaft heeft in Nederlandsch Indië een uitgebreid en rijk gezegend werk, en zij zucht onder groote tekorten, die haar dwingen, inkrimping ernstig te overwegen.

Rotterdam, 7 Januari 1914.

Personalia.

Slachtoffers van de Pest.

De „N. Soer. Crt.” meldde 13 December, dat de heer H. de Vriendt, inspecteur bij het lager onderwijs in Cost-Java, die in Februari 1914 met pensioen 's lands dienst zou verlaten, door de pest is aangetast.

Directeur Ooglijders-gesticht.

De nieuwe geneesheer-directeur van het ooglijders-gasthuis te Bandoeng, dr. Wijn, is 11 December daar ter stede aangekomen.

Een nieuwe assistent-resident.

De volgens de officieele berichten met intrekking van zijne plaatsing in de Zuider en Oosterafdeeling van Borneo, in de residentie Oostkust van Sumatra geplaatste controleur P. E. Moolenburgh, die onlangs van buitenlandsch verlof is teruggekeerd, zal in de plaats van den in het begin van de volgende maand met verlof naar Europa vertrekkenden assistent-resident H. C. E. Quast, benoemd worden tot assistent-resident van de afdeeling Simeloengoen en de Karolanden.

Suikersyndicaat.

De „N. Soer. Crt.” vernam, dat de heer Gentis, chef der firma Kooy en Co. te Soerabaja, ernstig candidaat is voor het presidentschap van het suiker-syndicaat. De heer Gentis, thans in Nederland vertoevende, moet dan alle andere functies opgeven.

Vorstenlandsche landbouwzaken.

Het „Soer. Hbl.” vernam uit Solo, dat de Bond van eigenaren van huurlanden in de Vorstenlanden mr. J. H. van Hasselt te Semarang tot zijn vertegenwoordiger in Indië

heeft benoemd, als opvolger van Mr. Paets tot Gan-soyen. Verwacht wordt, dat de Vorstenlandsche Landbouwvereeniging nu mr. Van Hasselt binnenkort tot haar voorzitter zal kiezen.

Handelsmutaties.

De heer J. Th. Lohmann is benoemd tot agent bij het hoofdagentschap der Ned. Ind. Handelsbank te Batavia en zal als procuratiehouder bij het agentschap Soerabaja vervangen worden door den heer H. Hooyer.

In verband daarmee zal de heer P. Ott de Vries optreden als agent te Tjilatjap en is de heer H. van Heusden aangewezen om dezen als procuratiehouder bij het bijkantoor Weltevreden te vervangen.

Met verlof.

De ingenieurs B.O.W. de heeren C. Robbers (geplaatst in Soerabaja) en J. R. Gaade (geplaatst bij de irrigatieafdeeling Brantas in Kediri) zullen in de maand Maart van dit jaar wegens langdurigen dienst met verlof naar Europa vertrekken.

Alweer een.

De bladen melden, dat op het verzoek van den heer Th. E. Stufkens, hoofdredacteur van de „Preangerbode”, om gratie van de hem opgelegde zeven dagen gevangenis, afwijzend beschikt is.

Het misdrijf van den snooden confrater bestond in het publiceeren van zoogenaamde defensiegeheimen. De straf wordt algemeen zeer zwaar gevonden.

Mr. Rahder.

De „Javabode” vernam, dat de nieuw benoemde Officier van Justitie bij den Bat. Raad, de heer Mr. H. Rahder, vermoedelijk den 18en Dec. zijne functiën zou aanvaarden. Dan zou de betrekking ruim drie maanden vacant zijn geweest. Met bijzondere spoed, dit moet worden erkend, benoemde de regering een Officier te Padang en te Medan. Maar lang, zoo bericht men ons, zal mr. Rahder niet aan het hoofd van het parket blijven, omdat hij het voornemen heeft in Juni van dit jaar gebruik te maken van zijn recht op een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst.

De reis van den heer Colijn.

Hetzelfde blad schrijft:

Naar wij vernemen is de gewezen minister van oorlog, den heer H. Colijn, van Soerabaja naar Makassar vertrokken, alwaar hij o.m. de in uitvoering zijnde havenwerken zal bezoeken. Na terugkomst te Soerabaja in de laatste dagen van Dec. zouden aldaar de havenwerken worden bezichtigd.

Gegeven de herhaalde strubbelingen, die zich voordoen met de aannemers van bedoelde werken, lijkt het ons niet onwaarschijnlijk toe, dat het bezoek dier werken voor den oud-minister een semi-officieel karakter draagt.

Officieele Berichten.

Uit de *Javasche Courant* van 12 Dec. 1913, No. 99.
Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: acht maanden verlof aan Dr. J. van Breda de Haan; acht maanden aan den commies F. H. Claus; elf maanden aan den ingenieur H. E. Donkel; acht maanden aan den opzichter H. J. Lach de Bère; acht maanden aan den controleur P. J. F. D. van de Rivière.

Ontslagen: op verzoek eervol de commies L. A. Gunther; de onderwijzeres Mej. F. van der Mark.

Benoemd: tot commies te Poerwakarta F. Anderson; tot ingenieur S. S. op Java J. A. Kattenbusch; tot adsp-ingenieur B.O.W., A. H. J. Koreman.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Magelang Mr. J. A. Snel; van den president van den raad van justitie te Makassar Mr. F. W. Diemer.

Benoemd: tot wedana van Tjandjoer Raden Rangga Adiwiredja; van Pangelaran Raden Rangga Widjaja Abmadja.

Geplaatst: in de residentie Oostkust van Sumatra de controleur P. E. Moolenburgh.

Ingetrokken: de overplaatsing van den controleur J. H. Johan naar Madoera.

Geplaatst: in de res. Timor de controleur B. H. F. van Heuven; in de res. Oostk. van Sumatra de id. P. J. Ketting Olivier.

Militair Departement.

Benoemd: bij het Dep. van Oorlog tot len commies F. J. Seitz; tot 2en commies W. H. Israël en N. O. Perretz, tot 3en commies H. A. Groot en B. N. Schulze.

Geplaatst: te Tjimahi de 2e luit. der genie H. A. van Dam.

Overgeplaatst: naar Malang de 1e luit. der cavalerie H. A. van der Sluys Veer.

Uit de *Javasche Courant* van 16 Dec. 1913, No. 100.

Civiel Departement.

Verleend: 9 maanden verlof aan den onderwijzer D. Lamers; acht maanden aan de verpleegster Mej. C. H. Lottering; een jaar aan den commies P. Ch. H. M. Scholberg.

Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzeres Mej. C. M. van Goens.

Benoemd: tot veearts J. C. Numans; tot chef 2e afd. S. S. op Java J. P. Crompvoets; tot commies-redacteur B. B., S. H. van Eijbergen; tot ass.-resident van Simeloengan en Karolanden de controleur P. E. Moolenburgh; van Deli en Serdang F. C. Vorstman; van Malang F. L. Broekveldt; van Djombang A. Mulder; tot veearts W. C. A. Doeve.

Geplaatst: te Soerabaja Mr. F. Boele.

Benoemd: tot controleur in de res. Madoera H. L. R. Schilling; tot onderwijzer te Probolinggo H. H. Smeets; te Amboina J. Tolk.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den kapitein der genie T. Tanja; 9 maanden aan den kapitein W. Jentink; een jaar aan den len luit. J. van Zeijl.

Geplaatst: bij het 18e bat. de 1e luit. A. Bos; bij het 20e de 2e luit. L. H. Lisnet; te Meureudoe de kapitein M. T. Velsing.

Overgeplaatst: naar Atjeh de kapitein C. P. Lenshoek; naar het 3e bat. de 1e luit. J. Paris; naar het 9e bat. de id. L. J. M. Koremans; naar Timor de id. J. H. Goossens.

Geplaatst: te Batavia de 2e luit. L. van Cleeff; te Padalarang de 1e luit. W. J. E. van Riemsdijk; te Salatiga de id. E. F. Wiemer.

Overgeplaatst: naar Batavia de 2e luit. J. M. Benjamins; naar Tjimahi de onder-luit. H. P. A. Housen; naar Soerakarta de ritmeester H. L. Stennekes.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Beschikbaar.

A. SCHARENBERG,
Hofleverancier. Tel. Interc. 2443.

Specialiteit
Tafel-Serviezen

Zuiver Nikkel, Alpacca, Alpacca Zilver
(wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin

als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUS-
KOMMEN, VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, Enz..

Zeer groote verscheidenheid.

15 Hoogstraat 15 - Den Haag.

Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
Het beste systeem en de beste kwaliteit.

Beschikbaar.

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - TELEFOON 713
Speciaal adres voor alle Optische Artikelen,
Brillen, Kijkers, enz.

Aanleg en Onderhoud van Electr. Licht- en Schelgeleidingen.

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

Beschikbaar.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

- Vier Dames voor pianolessen.
- Twee Dames voor Vioollessen.
- Een Heer voor muzieklessen.
- Een Dame voor zanglessen.
- Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
- Twee Dames voor lessen in de Fransche taal.
- Een dame voor lessen in de Engelsche taal.
- Een Dame om als hoofd eener huishouding op te treden.
- Een Dame voor opleiding admmissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Een Dame voor hulp in de huishouding.
- Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
- Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.

- Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
- Eene Dame voor kantoorwerkzaamheden.
- Twee Dames voor lessen in teekenen en schilderen.
- Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
- Zes Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
- Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenografie en moderne talen.
- Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.
- Een Dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
- Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
- Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
- Een practisch ervaren Boekhouder voor Indië.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West”, geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100,	's-Gravenhage,	f Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	f Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	f Javaansch.
f Maleisch.
f Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	f Javaansch.
f Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging, 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz,

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies. Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

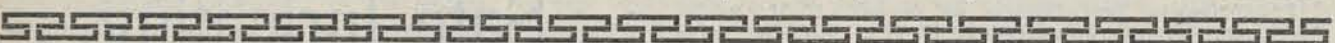
a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRUS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao. Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partie. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Ondergoederen

ook in echt Jaeger

HOOGENSTRAATEN'S
Soepen en Saucen de geurigste!
HOOGENSTRAATEN'S
Fijne Groenten de fijnste!
HOOGENSTRAATEN'S
Groenten blauw etiket de prijswaardigste!
W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers,
Leiden.

TELEFOON H 7057
C. P. A. NICOLAI
Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN
Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.
Dunklerstraat 33 hoek
Valeriusstraat.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”.
Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.
Gunstig gelegen in het midden der stad.
Lift - Electrisch Licht - Centrale Verwarming.
80 Kamers en Salons.
PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG.
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

Vleugels, Piano's
Kunstspel-Piano's, Orgels
Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „
REPARATIE - STEMMEN - RUIL.
Afdeling Gebruikte Instrumenten.
Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

MAISON-DROUOT
WESSER & Co.
LANGE HOUTSTRAAT 7. DE HAAG.
INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILERING.
BEHANGERIJ - STOFFEERDIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK - ANTIQUITEITEN

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -
Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. — —
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

GOUDA Nachtlichten

branden 6, 8 en 10 uur.

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Van Seventer & Paludanus
Vlamingstraat 21 Teleph. 4214. Kleermakerij

OPRUIMING

van resteerende
Zomer-, Najaar- en Winterstoffen naar Maat,
voor COSTUUMS, OVERJASSEN, DEMI'S en PANTALONS.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.
------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------

Beschikbaar.

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**

— IDÉAL DE PARIS. —
EEN WERKELIJK IDEEAAL VOOR DAMES.
MAANDAGMORGEN 12 JANUARI
begint de IDÉAAL UITVERKOOP

E. van der HORST,
BURGWALS, bij de Wagenstraat.

ZIJDEN STOFFEN :: WOLLEN STOFFEN
ROBES voor Avond-toiletten en MODE ARTIKELEN.
LAATSTE NOUVEAUTÉS.
GEEN UITVERKOOP VAN OUDE GOEDEREN.

Nieuwe Voeten
aanbreien.
met wol = 50 cts
met katoen = 40 cts
breiloom inbegrepen.

Lvander Vijver
den Haag
korte Houtstr. 14 c. 14. w. c.

Bekend adres voor
ijzersterke
SCHOOLKOUSEN,
DAMES-KOUSEN
en zeer fraaie en sterke
Sokken.

Fraaie à jour-Kousen. Grootte keuze
Kuitkousjes. — Kousen worden gaarne
op zicht gezonden. — 9050
TELEFOON 2318.

N. V. Boekdrukkerij
v/h Firma T. C. B. ten Hagen
'S-GRAVENHAGE = NOBELSTRAAT 20

Beleefde aanbeveling voor de levering van
alle voorkomende Drukwerken, als:

AANDEELEN	KWITANTIËN
ADRESKAARTEN	MEMORANDUMS
BESTEKKEN	OBLIGATIES
BROCHURES	PROGRAMMA'S
BOEKWERKEN	PROSPECTUSSSEN.
BILLETEN	PRIJSCOURANTEN
BRIEVENPAPIER	REKENINGEN
CIRCULAIRES	STAATWERK
ENVELOPPEN	WEEKLIJSTEN
FACTUREN	WISSELS

in zwart en kleurendruk, in den kortst mogelijken tijd.

LEVERING VAN CLICHÉS Billijke prijzen REGISTERFABRIEK

**DIT BLAD HEEFT
GROOTE PUBLICITEIT.**

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Groote keuze in krimprijke Flanel

„Viyella”,

waarvan ook in alle maten steeds voorhanden.

Gemaakte Blouses ad f 6.50;

ook Blouses van krimprijke flanel „AZA”, prijs f 4.50

A. A. BOLT, Confiseur-Pâtissier.

Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. 'S-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

A. VAN MEURS,

Piet Heinstraat 18. Telefoon 1784. 'S-GRAVENHAGE.

Complete Meubilerij, Behangerij, Beddenmakerij, Stoffeerdery.

Linnen Rolgordijnen, Madrasgordijnen, Linoleums en Zeilen,

Axminster Tapijten, Tafelkleeden, Divandekken.

GROBBE - COMESTIBLES

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES.

Dentelles de Bruxelles Veritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie
Lyonnaise

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

Kunstzalen
d'Audretsch.

HOOGHE WAL 16A,
'S-GRAVENHAGE.

Voortdurende
Tentoonstelling

van
Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

Blom's Moderne Kookkunst, geïllustreerd
Indische Rijsttafel
Fijne Rund- en Varkensslager
Conservenboek, geïllustreerd
Notitiën v. huurders van huizen.

Uitgave van de N. V. Boekdrukkerij
v/h F^a T. C. B. TEN HAGEN
Nobelstraat 20 - 's-Gravenhage.

Verkrijgbaar bij H. H. Boekhandelaren en
aan het Bureau der Naaml. Venn.

Venduhuis „Die Haghe”
Scheveningsche Veer 21
DEN HAAG.

Alle dagen gelegenheid tot inbrengen van
goederen.

Veilingsconditie: Men betaalt 4 pCt. van
de ten verkoop ingezonden goederen.

DE DIRECTIE.